

Södermanlands-Nerikes Nation
Majhälsning till landsmännen 69 – 1996

Södermanlands-Nerikes Nation
Majhälsning till landsmännen 69 – 1996

Innehåll

Glad vår!	3
Från Höst till Höst, av Jan-Olof Smedberg	5
Uppsala-år i efterkrigstid, av David Wirmark	7
Gabriel Djurklou som fri herre i Uppsala	15
Södermanlands grip och Nerikes ros i ny förening, av Erik Norrman	29
In memoriam	31
Avlidna landsmän	34
Från Vår till Vår, av förste kurator Karin Eckered	35
Nationens ekonomi 1995, av andre kurator Agneta Björnsjö	43
Nationsföreningar	44
Nationens ämbetsmän och nämnder	45

Majhälsning till landsmännen startade år 1928. Den utges sedan 1974 av Södermanlands-Nerikes nations Seniorförening. Register för tidigare årgångar finns i Majhälsning 1937, 1947, 1957, 1967, 1982 och 1992.

Majhälsningen distribueras genom
Södermanlands-Nerikes nation
Box 661
751 28 Uppsala
Tel. 018/13 19 94

Glad vår!

Nationens publikationsverksamhet går nu över från ett kritiskt skede till nästa. Manus till Majhälsningen för 1996 lämnas i morgon till tryckeriet och sedan vidtar bildsökning och montering m. m. Samtidigt pågår för fullt arbetet med den publikation som skall utges till nästa års firande av nationens 100-åriga tillvaro. Den skall föreligga på nationens bord i februari 1997 och lovar att bli en både läsvärd och behändig bok. Av de löften om artiklar som jag fått verkar även nästa års Majhälsning bli verkligt intressant. Gack därför och bli medlem i Seniorföreningen så att Du snabbt och enkelt får tillgång till dessa skrifter. Närmare information om jubileumsboken kommer i samband med utskicket till seniorföreningens fest i oktober i år.

När jag nu sitter vid min dator och ser ut över den nyfallna aprilsnön, tänker jag gärna på värmen och solen i Tanzania och Mexico, där David Wirmark var ambassadör efter 1979. Internationella kontakter är inget märkvärdigt för dagens studenter med Erasmus-program och andra utbyten. – Vilken kurator åker t. ex. inte på en jordenrundresa efter sin ämbetsperiod? Men kontakter av det slag som David berättar om var sällsynta under efterkrigstiden, men ack så efterlängade och angelägna. De personer och senare statsmän, som David träffade i u-länderna, var då unga och ivriga att avkasta det koloniala oket och utveckla sina länder i demokratisk riktning.

En som strikt och entusiastiskt höll sig till hembygden var däremot Gabriel Djurklou, som levde åren 1829–1904. För närkingar är han väl känd som den drivande kraften i Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag samt som nedtecknare av landskapets folkspråk och folksagor. Lärdomshistorikern Lars Sällberg har i sin avhandling emellertid avslöjat att Djurklou under sin tid vid Södermanlands-Nerikes nation långt ifrån var en exemplarisk student. Snarare ägnade han sig med stort engagemang åt vänner, nöjen, krogbesök och föreningsliv, vilket väl avspeglades i nationstidningen "Göken".

Inför jubileumsfirandet har nationen låtit friska upp nationsvapnet och Erik Norrman berättar om vad som motiverat förändringarna och hur arbetet gått till. Kuratorerna Karin Eckered och Agneta Björnsjö har tagit paus från ämbetsplikterna och beskrivit vad som tilldragit sig under det gångna året – en säkerligen sannare skildring än den som redovisades i gamla tiders Gökar. På grund av utrymmesbrist och med tanke på nästa års jubileum har vi i år brutit ut matrikeln över seniorföreningens medlemmar och presenterar den i ett separat häfte. Möjligen tycker Du, käre läsare, att matrikeln erbjuder den intressantaste läsningen. Men jag hoppas att Du även skall vara nöjd med den Majhälsning, som Du just håller i handen.

Redaktören

*Redaktör för
Majhälsningen:
Harald Rydberg
Blåhakevägen 17 A
756 52 Uppsala
Tel. 018/32 01 36*

Seniorföreningens styrelse

Jan-Olof Smedberg (ordf.)
Per Carlsson
Matias Eklöf
Annika Malmberg
Olle Nordberg
Eva Rimsten
Richard Ringmar
Eva Schmekel
Lars Wahlund

Inspektör:
Leif Lewin

Nationens skattmästare:
Gunnar Ekman

Majhälsningens redaktör:
Harald Rydberg

Förste Kurator:
Karin Eckered

Seniorföreningens ordf.:
Jan-Olof Smedberg
Valkebyhed
741 95 Knivsta
Tel. 018/38 70 82

Seniorföreningen är öppen för alla gamla landsmän och landsmaninnor och andra intresserade och gynnare av nationen. Detta betyder, Kära sörmland-närking, att Du kan uppmåna de vänner som gärna följer med på nationens fester att bli medlemmar i vår förening. Föreningens postgironummer är 2 59 06-9. Medlemsavgiften är 50 kr för årsbetalande och 300 kr för ständigt medlemsskap, vilket är skamligt billigt.

Från Höst till Höst

av seniorföreningens ordförande Jan-Olof Smedberg

Majhälsningsmanus igen! Det tycks mig som nyss att min förra diskett med vårvinden for in i Redaktörens dator.

Det finns en intressant matematisk förklaring till varför tiden verkar gå fortare ju äldre man blir. Ju längre man har levt, desto mindre procentuell andel utgör varje dag, eller år, av livet. För Adelinne Smedberg – Seniorföreningens yngsta medlem – är från höst -95 till höst -96 ett hundra procent av livet. En oöverskådlig evighet! För undertecknad blir detta år bara 2,5 procent av levd tid.

Det är endast i Majhälsningens fantastiska värld som hösten börjar på våren. Från höst till höst är ju de facto från mars till mars. Men Anno Domini 1995 hände verkligen en hel del för Seniorföreningen redan på vårkanten. På utmärkt förslag av Förste Kurator Gustaf Lind samlades föreningens styrelse och Nationsnämnden till förbrödringsmiddag vid en av nationens söndagsmiddagar. Inte för att några animositeter förekommit, men förbrödring är ett trevligt ord. Syftet var helt enkelt att det unga styret och det gamla gärdet skulle lära känna varandra litet bättre under angenäma former. Så skedde den 23 april. Sex styrelseledamöter förbrödrade – och försystrade – sig med nationens ledning. Så trevligt var det att en upprepning av tilltaget lär ske våren 1996.

Det allt livaktigare samarbetet mellan Seniorföreningen och Nationen fortsatte med den återupptagna traditionen hembygdsresa. Med en förste kurator och en föreningsordförande bägge från Södertälje, vart skulle resan gå om inte till kringelstaden där alla kör lastbil och ingen har magsår! Resan bestämdes till 6 maj och upprop gick ut till seniorföreningsmedlemmar i lämpligt när-område, dvs. Uppsala och Stor-Södertäljecområdet (inkl. 08).

När bussen anlände till första programpunkten, Tom Tits Experiment, kunde vi räkna in ett tiotal seniorer och ett femtontal studenter. Efter att ha lekt pedagogiskt bland alla spännande möjanger – förra inspektorsparet Wijkman var särskilt i upptäckartagen – marscherade vi med fanor genom stadens gator och torg, sjungandes lämpliga visor som "Min mor är från Södertälje ..." och "Se Sundbyberg och sedan dö, MÖT VÅÅÅREN I SÖÖÖÖ-DERTÄLJE!"

På Torekällberget bjöd kommunstyrelsens ordförande på välsmakande lunch (smakade extra bra för oss som fortfarande skattar i kommunen), och länsantikvarie Göran Gelotte lärde oss ett och annat om bl. a. Tälje tokar. Därefter ledde seniormedlemmen Olov Lönnqvist oss in i ett av de historiska husen och visade till allas häpnad och beundran den magnifika och detaljrika modell av Södertälje som han själv gjort.

Nästa anhalt var undertecknads föräldrahem, Hanstawiiks säteri, vars corps-de-logi byggts 1654 av Wilhelm Drakenhielm, tidigare Böös och en av de fyra första i Nerikes nationsmatrikel. Genom ett trevligt initiativ av ordfö-

randen för Södermanlands och Nerikes Gille, Gunnar Redelius, tillstötte de här på sin årliga vårmötesresa. Ett utmärkt tillfälle för Nationen och Gillet att bli närmare bekanta. Efter kaffe i kärlekstemplett och vadning på våröversvämmande spång, for bussen alldeles för tidigt tillbaka. Nästa gång skall vi sitta vid den suckande vägen medan aftonsolen gjuter sitt trånande aftonskimmer över oss!

Höstfesten hölls som vanligt andra lördagen i oktober. Till årsmötet hade vi glädjen att få visa vår stora tacksamhet till Elsa Bonin, som under sina 28 år som nationssekreterare utfört ett stort arbete för Seniorföreningen. Elsa fick ett inramat foto av nationshuset och ständigt medlemsskap. Uschiamejas slutreplik kunde Elsa göra till sin: Jag styrt er snart i åren tretti. Ni älsken mig som förr – det gör ni nog så rätt i!

Den ständiga punkten "Stadgarna" bjöd på stor dramatik. Just när Harald Rydberg skulle förklara vad som hänt sedan de senast sågs infrysta i norra ishavet, klampade en ilsken inuit in med stadgarna i ett isblock. Vad menade vi med att skräpa ner deras hav! Vår glädje över de återfunna stadgarna kände dock inga gränser – ända tills ordföranden råkade elda upp dem över ett stearinljus ... Någon dramatik bjöd däremot inte valen till styrelsen på. Richard Ringmar och Lars Wahlund omvaldes för två år, Matias Eklöf och Eva Schmelkel nyvaldes och Per Carlsson fyllnadsvälades. Diskussionen om eventuellt nytt namn på föreningen resulterade i att bakåtsträv ... att det gamla namnet behålls.

Den utlovade visningen av slottskyrkan och universitetets konstsamlingar kunde tyvärr inte genomföras, eftersom Slottet blivit upptaget genom historikerdagarna. Men genom Seniorföreningens försänkningar inom Länsstyrelsen fick vi en intressant titt på landshövdingens representationsvåning, inrymande bl a kungens spartanska sovrum. Trots späcket tidschema hann vi till Skandiascenen för skattfrankallande föreställning av nationens rosade spex "Sångarprinsen". Talangerna frodas än på Nationen!

Festkvällen blev som vanligt lyckad, denna gång tack vare ett åttiotal glada gäster, utmärkta arrangemang av kuratel och klubbmästare, en värre Hornboskap än någonsin (Titti Nylander var nära ringa TT), trappmarsch anförd av Göran Carenbäck och den legendariska trappsexan. Det var dock sista gången vi dansade över nostalgins nötta parkettgolv. Nästa gång vi festar i nationshuset är det renoverat och nya parketttiljor skall dansas in.

Kommande höstfest, 12 oktober, blir något extra. Då beser vi renoveringsarbetena och får chansen att festa som Gluten på Eklundshof! Det blir en lagom uppvärmning till Kamratmötet i maj 1997.

Uppsala-år i efterkrigstid - - - fritt ur minnet

Av David Wirmark

När redaktören för Majhälsningen frågade om jag ville skriva ned några hägkomster från min studietid i Uppsala var jag först tveksam, eftersom jag aldrig innehade någon ledande befattning på Södermanlands-Nerikes nation. (Under något år var jag arkivarie på nationen – dock utan att lägga ner några större arbetsinsatser.) Men när jag tänkte efter sade jag mig att jag kunde försöka återge något av tidsstämningen i efterkrigstidens Uppsala och att även intrycken från en "menig" student och medlem av nationen kanske kunde vara av intresse. Men en medlem, som från början tog för vana att besöka nationen varje dag.

Fri kost och räntefria studielån

Mina studieår i Uppsala var åren 1946–52 – världskriget var slut och freden med alla dess möjligheter hade kommit. Det var en ny och spännande tid, fylld av förväntningar på det nya samhälle, som vi skulle bygga med en ny och genuin solidaritet över gränserna. Till detta internationella engagemang återkommer jag, men först en liten bakgrund om min personliga situation.

När jag kom till Uppsala hösten 1946 hade jag fått ett räntefritt statligt studielån, liksom ett naturastipendium i form av fri kost eller bostad, också det statligt, utbetalat av statsstipendienämnden vid Uppsala universitet. Systemet var inriktat på mindre bemedlade studenter och kom ett begränsat antal studenter till del – jag ser t ex att av de nyanlända studenterna var vi bara 24 som fick sådana naturastipendier. Föräldrarnas inkomst var naturligtvis avgörande för att komma ifråga. Själv kom jag från en industriarbetarfamilj från Småland, min far (snickare) hade låg inkomst och dessutom en stor familj att försörja; bland de tio barnen hade jag förmånen att vara yngst. Jag tror alltså att jag med råge uppfyllde kravet att vara mindre bemedlad. Det andra kravet, som också kollades noga, var att man hade presterat goda studieresultat på gymnasiet. Och tydligen hade mina vitsord från Karolinska h. a. läroverket i Örebro varit tillfyllest.

Inalles uppgick mitt studielån till 7 300 kr när jag slutade mina universitetsstudier. Det var hela min studieskuld – och den var räntefri. För dagens studenter, som jagas av växande studieskulder på väldiga belopp låter det nog som en saga – och visst var det ett mycket generöst lånesystem! Vi fick 15 år på oss för att betala igen lånen, vilket innebar att jag var skuldfri redan i början av 1965.

Sökte mig till nationen - - -

Under skoltiden i Örebro hade jag haft stor hjälp av några av mina syskon, som bodde där. I Uppsala var jag nu helt på egen hand – inackorderad de första terminerna hos en familj på Svartbäcksgatan 68 – och det bidrog till att jag sökte mig till gemenskapen på nationen. Från Svartbäcken åkte jag spår-

David vilar ut i halvtid i fotbollsmatchen mot recentiorerna 1951 tillsammans med Winnie (Johannsen, ej Mandela).

vagn in till centrum för att promenera upp till universitetet, där föreläsningarna i mitt första ämne – nordiska språk – ägde rum. Men Södermanlands-Nerikes nationshyggnad blev från början en av de fasta punkterna i min dagliga tillvaro, dit jag gick för att läsa tidningar, för att råka studentkamrater från Örebro liksom de nya vänner, som de nya fria studierna och studentlivet gav. Nationen blev ett kärt vattenhål, dit vi nyanlända gärna sökte oss för att samla ihop och smälta de nya intrycken – kanske företrädesvis i bibliotekets lugna och litet högtidliga klubbatmosfär.

I natura-stipendiet ingick två måltider per dag och vi stipendiater fick välja det matställe vi ville utnyttja. Jag valde Bruhns Matsalar, som låg mitt emot Södermanlands-Nerikes nation på S:t Larsgatan och som därför var populärt bland sörmland-närkingarna. Snart flyttade jag också själv till S:t Larsgatan, eftersom ett rum blev ledigt på nationsvinden. Jag ser av mina anteckningar att det måste ha skett under mitt andra läsår och att jag hade fått det Walmstedtska stipendierummet, dvs. ett hyresfritt rum på nationen. Detta knöt mig naturligtvis ännu fastare till umgänget på nationen.

På nationsvinden bodde flera bekanta från Karro-tiden; historiestuderanden Lennart Gustavsson, sedermera rektor i Kungsbacka, botanikstuderanden Sven Stenberg, juridikstuderandena Bjarne Forss och "Sasse" Åhgren. Tornrummet ansåg vi vara det finaste – rymligt och med gammal student-atmosfär inpyrd i väggarna. Där bodde en tid "Lelle" Nordlund, framstående spexare och underhållare på nationen med journalistiskt förflutet – en tid även förste

Spritifri glögg på luciafesten – är det möjligt? (Davids vindsgrannar Gurra och Bjarne samt Bengt Nirje t.v.).

kurator på nationen. I andra ändan av vinden, också i ett rum som vette mot Universitetsparken, bodde latinaren och licentiaten i klassisk fornkunskap, Inge Dahlén, som hade längre studieerfarenhet än vi andra. Det var ett glatt, men mycket obundet umgänge mellan oss, eftersom vi hade så vitt skilda intressen. De gemensamma "utsvävningarna" var få och begränsades i regel till att några av oss samlades till kortspel inne i Stenbergs lya – dock, så vitt jag kommer ihåg, aldrig om pengar. Ur studiesynpunkt hade min flyttning till nationen också den fördelen, att jag fick mindre spilltid för att komma till föreläsningarna och seminarierna. Närmare universitetet och dess institutioner kunde man knappast komma!

--- och till politiken

Vid sidan av studierna var politiken mitt huvudintresse. Från mitt föräldrahem var jag van vid en intensiv politisk debatt – båda mina föräldrar var politiskt aktiva inom den frisinnade och liberala rörelsen. Min mor gav t. o. m. ut en lokal liberal tidning, Virserums-Posten, som kom ut tre dagar i veckan. Som gymnasist hade jag under krigsåren fascinerat följt debatten om nazism, demokrati och pressens frihet, som ju var speciellt intensiv i det liberala Göteborg. Från Uppsala skrev jag därför till Harry Hjärne i Göteborgs-Posten och undrade om GP hade någon billig studentprenumeration. Hjärne svarade med en gång att "Ni får tidningen till 50 %". Och han lade till: "Ni kan sedan betala när det passar".

Verdandi-radikalismen blev den politiskt-ideologiska miljö, där jag kände mig hemma, kombinerat med mer praktiska politiska insatser inom Liberala

studentklubben och Folkpartiets ungdomsklubb i Uppsala. Mest spännande var naturligtvis besök av ledande politiker, som t ex när finansminister Ernst Wigforss och folkpartiriksdaysmannen, Lesjöfors-baronen Gerhard de Geer drabbade samman om skatterna och näringspolitiken. Eller när Bertil Ohlin kom upp till oss i Liberala studentklubben i Uppsala och berättade om turerna kring skogsvinstbeskattningen – eller också när någon mer principiell politisk debatt ordnades.

En sådan debatt kommer jag särskilt ihåg. Den behandlade frågan om statskyrkans vara eller inte vara och organiserades av Laboremus, jag tror i lärosal X i universitetshuset. Som liberal var jag för kyrkans skiljande från staten, men fick i debatten höra vår egen inspektor, professor Dick Helander, vältaligt försvara statskyrkan på basis av folkkyrko-idén. Han manade oss att i varje fall skynda långsamt, med argumentet att ”kyrkan tänker i sekler”. Det har ju också tagit sin tid att lösa upp denna fråga på ett principiellt riktigt sätt, dvs. att finna en lösning, som beaktar både frihetsaspekterna och kyrkans egna intressen.

Assar Lindbäck i Uppsala

Ideologiska sammandrabbningar de politiska studentklubbarna emellan kunde också locka publik i 50-talets Uppsala. Det blev överfullt hus på Göteborgs nation, enligt Uppsala Nya Tidning, när Heimdal, Laboremus och Liberala studentklubben ordnade en debatt i november 1951 om ”Utsugarkapitalism eller robotsocialism” – och den självvironiska rubriken kanske bidrog till den friska debatten, där Hans von Friesen inledde från Heimdals sida och

Fidel Castro intervjuas i Havanna hösten 1969 om sparandet på Kuba, som i varje fall inte rörde längden på cigarrerna. David tillsammans med hustrun Alicia.

Assar Lindbäck representerade Laboremus och jag själv Liberala studentklubben. Assar var på den tiden övertygad socialist och lockade naturligtvis till debatt när han – enligt Tidningen Uppsala – rekommenderade en direkt socialisering i ökad skala, eftersom man ”då gick en bättre och snabbare väg till socialismen än nu”. Självt hade jag enligt referatet hävdat att socialistisk planhushållning ”otvivelaktigt leder till ett tvångssamhälle och blir frihetsberövande även för de många medborgarna”.

Nykter festmiddag på Östgöta nation

Under ett par år var jag ordförande i SHS, dvs. Studenternas Helynykterhets-sällskap. Detta var den naturliga hemvisten för de helynyktra studenter, som på sina respektive skolorter hade skolats och trivts i SSUH-föreningarna. Vi ville väcka debatt om de problem och skador för både individ och samhälle, som alkoholen för med sig. Men vi ville kanske framför allt erbjuda ett lockande spritfritt umgängesalternativ. Därför satte vi en ära i att ordna studentaftnar med kulturprogram av hög kvalitet, men också med rika tillfällen till dans och folklekar – enligt den tradition som var SSUH-föreningarnas kännemärke.

Och vi ville också gärna delta i nationsfesterna, trots de fast rotade alkoholvanor som präglade dem. Vi gjorde vad vi kunde för att nationerna också skulle erbjuda alkoholfria och goda fruktdrycker som ett alternativ för dem, som så önskade. Det mest uppmärksammade initiativet var när vi hösten 1949 bjöd alla kuratorer, klubbmästare och klubbmästarinnor på en festmiddag på Östgöta nation med alkoholfria drycker för att slå ett slag för denna idé. Hedersgäst var Josua Tillgren, medicinprofessor från Stockholm, som kom beväpnad med en lång, grönskande Tyrnos-stav och med ett klassiskt lärt och bildmässigt språkande tal. – ”Vi har vinets arom i våra egna bär”, sade han, ”låt oss använda bärmusterna, så som vi gjort i dag”. En viss omedelbar framgång tror jag att vi uppnådde genom att flera nationer började servera alkoholfria festdrycker vid sina fester. men – sett i retrospektiv – någon mera beständig effekt på alkoholvanornas dominans på nationerna fick nog ändå inte initiativet.

Mitt internationella intresse – en stämning av optimism

Både från mitt hem i Småland – med dess inslag av frikyrkighet och missionsintresse – och från Örebro-tiden förde jag med mig till Uppsala ett starkt internationellt intresse. Avstängningen under kriget hade skapat hos oss ungdomar ett väldigt sug efter internationella kontakter. Jag kommer t. ex. ihåg att i Örebro var vi ett gäng som samlades hemma hos Rolf Gauffin (också Karrolev, sedermera journalist och ambassadör) för att råka internationella flyktingar – och att bättra på vår franska eller tyska. I mitt föräldrahem var jag också van vid att under helgerna möta flyktingar från ockupationstidens Danmark eller Norge.

Under Uppsala-tiden blomnade nu mitt internationella intresse ut genom att jag mer och mer drogs in i internationellt ungdomsarbete, där tyngdpunkten inte låg i det krigshärjade Europa utan på kontakterna med de andra kon-

Sammanträffande med Oliver Tambo, National Chairman of ANC, i Johannesburg, maj 1993.

tinenterna. En tid var jag också med i studentkårens internationella utskott och arbetade bl a med ett program för en grupp indonesiska studenter, som skulle studera medicin i Sverige på de olika kårorterna – ett initiativ från Sveriges Förenade Studentkårer (SFS) och dess dåvarande ordförande, Olof Palme. Det var ett av många tecken på att en ny och spännande solidaritet med de fattiga länderna – med u-länderna – nu började att växa fram.

Också inom föreningslivet bland studenterna hade vi många möten och debatter i just internationella och humanitära frågor. Om nazism och rasdiskriminering, om nationalism, om inhuman flyktingpolitik – om hur sådana attityder och politisk ondska överhuvudtaget skulle kunna undvikas genom en ny, demokratisk uppfostran. Stämningen var optimistisk – vi ville lämna krigsårens hemska erfarenheter bakom oss och ägna oss åt att bygga det nya internationella samhället, som skulle bli anständigare och mer demokratiskt än det gamla.

Raoul Wallenberg-protesten

Speciellt två möten har etsat sig fast i mitt minne. Det ena var en gripande och engagerande kväll kring Raoul Wallenberg på Stockholm nation i början av 1951. Arrangör var Liberala studentklubben och bland inledarna fanns professor Hugo Valentin, som med inlevelse skildrade ”denne partisan i humanitetens tjänst” och hans kamp för att rädda de ungerska judarna undan nazismen, och fru Birgitta de Vylder Bellander. Hon kritiserade klart UD:s och utrikesminister Undéns alltför försiktiga agerande i detta ärende och lämnade en

redogörelse för Wallenbergsaktionens kamp för att förmå regeringen att hos Sovjet kräva Raoul Wallenbergs återsändande. Som avslutning på mötet upplästes en skrivelse, som sex studentföreningar i Uppsala (Fria Gruppen, Heimdal, Liberala studentklubben, Mellanfolkligt samarbete, Uppsala Studenters SLU och Verdandi) samma dag hade sänt till statsministern. I denna begärde föreningarna av den svenska regeringen och utrikesledningen ”att den ofördröjligen i klara och otvetydiga ordalag av Sovjet kräver Raoul Wallenbergs omedelbara återsändande till Sverige”. Mera direkt och klart kunde knappast föreningarna ha uttryckt sig.

Paul Mohn: Satsa på demokratiutbildning

Det andra mötet, som gjorde ett bestående intryck på mig, gällde u-hjälpen. Det måste ha ägt rum vid ungefär samma tidpunkt. Legationsrådet Paul Mohn från UD kom och berättade engagerat om det internationella fredsarbetet vid krigsslutet – han hade varit med om att bygga upp det nya demokratiska Grekland, varit rådgivare åt Folke Bernadotte i Palestina-konflikten samt också svensk representant i stilleståndskommissionen i Korea. Det som entusiasmerade oss var hans plädering för att Sverige skulle göra en rejäl satsning på att utbilda asiatisk ungdom och påverka dem i demokratisk riktning. Inbjud tusen asiatiska ungdomar varje år, var det förslag han förde fram i Uppsala. Låt dem studera och få praktik i det egna yrket och låt dem studera det svenska samhället på lokal nivå, var hans idé. Därigenom skulle de få kunskap om och själva uppleva hur den svenska demokratin fungerar, inte minst det lokala självstyret.

Bakom detta förslag ställde sig sedan – bl. a. på min tillskyndan – de svenska ungdomsorganisationerna, som också lovade att hjälpa till med genomförandet. Men till slut försvann förslaget, trots att det bantades ner till 50 stipendiater, in i det svenska u-landsbiståndets födslovåndor.

Åren i WAY – en ny och spännande värld

Kort tid därefter var jag färdig med min examen, flyttade till Stockholm och drogs alltmer in i politiskt arbete. Mitt internationella intresse var emellertid obrutet och – efter ett kort mellanspel som sekreterare i Läroverksläramas Riksförbund – accepterade jag att bli generalsekreterare i World Assembly of Youth (WAY), med stationering först i Paris och sedan i Bryssel (1958–64). FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna utgjorde grunden för vår verksamhet, som koncentrerade sig till u-världen. Speciellt fascinerade mig Asien och Afrika, den senare kontinenten inte minst därför att afrikanerna stod mitt uppe i sin befrielsekamp.

Det var en spännande värld, där jag lärde känna många av de främsta politiska ledarna. Nehru, Radakrishnan, Indira Gandhi och många andra av ledarna i Asien. I Afrika blev jag personlig vän med Nyerere och många av de andra tanzaniska politikerna, med Tom Mboya i Kenya, Kenneth Kaunda i Zambia – för att nämna några namn. Kontakterna med Tunisien och Algeriet i Nordafrika liksom med befrielseörelserna i södra Afrika var också intensiva. Vad vi sysslade med var ledarutbildning.

Från tiden som ambassadör i Mexico med fru Alicia och den tidigare riksbankschefen i Tanzania Charles Nyerabu och hans hustru Rachel.

Och minnena är många: hur vi hjälpte till "att få loss" ANC-ledaren Oliver Tambo, när han i hemlighet lämnade Sydafrika efter Sharpville 1960 – eller tidiga möten med Nelson Mandela (före fängelsetiden på Robben Island) och med Edouardo Mondlane, Amilcar Cabral, Joshua Nkomo, Robert Mugabe och Sam Nujoma, som alla hade viktiga kontakter med WAY.

Solidaritet gör inte halt vid gränsen

En lärdom av dessa år var att den sanna solidariteten inte kan göra halt vid de nationella gränserna. Som partisekreterare i folkpartiet under Bertil Ohlin i slutet av 1960-talet och senare som riksdagsman och medlem i SIDA:s styrelse kunde jag fortsätta att verka i denna riktning. Men – som vi vet – återstår en hel del att göra.

Efter en viss tvckan accepterade jag 1979 att bli ambassadör, först i Tanzania och sedan i Mexico. Det har jag inte ångrat – att representera Sverige i ett främmande land är en av de mest stimulerande arbetsuppgifter som man kan få. Samtalen med landets president eller med regeringsledamöter är ibland – inte alltid – intressanta och upplysande. Om dessa och om den politiska och ekonomiska utvecklingen rapporterar ambassaden sedan hem. Vi skall också främja handelsförbindelserna med Sverige och söka utveckla det kulturella samarbetet samt de kulturella och vetenskapliga kontakterna.

I allt detta kände jag att jag hade god nytta av mina politiska erfarenheter. Jag tror också – man är ju part i målet – att politiker kan bli goda ambassadörer. Och jag vet också att åren i Uppsala var värdefulla för mig att ha med i kappsäcken, både i Tanzania och i Mexico.

Gabriel Djurklou som fri herre i Uppsala

Av Lars Sellberg

Friherre Nils Gabriel Djurklou (1829–1904) installerades som hedersledamot på Södermanlands-Närkes nation i maj 1887, och detta på mycket goda grunder. Han hade tillbringat några glada år på nationen i mitten av 1800-talet och förekom flitigt i nationskrönikan "Göken". Efter uppsalaåren stabiliserade han sig och fann sin kallelse som fornforskare, skriftställare och hovman samt som drivande inom lantbrukets utveckling. Han blev en av den svenska folklivsforskningens stormän och banbrytare inom landsmålsforskningen. Han var initiativtagare till "Föreningen för Nerikes folkspråk och fornminnen", som bildades 1856 som den första fornminnesföreningen i landet med många efterföljare. 1865–70 verkade han som antikvitetsintendent för hela riket. 1863–71 fungerade han som kammarherre hos Karl XV:s drottning Lovisa.

Sina stora insatser på hemmaplan gjorde Djurklou vid sänkningen av Hjälmaren och Kvismaren och som direktör inom sjösänkingsbolaget. Detta var det största sänkingsföretaget i Europa på den tiden och krävde en enorm insats av både arbete och finansiella resurser. Det gav en landvinst på ca 19 000 ha i ny åkermark i främst Kvismardalen och torrlagd byggnadsmark för Örebro stad samt reglerat vattenflöde och förbättrade kommunikationer. 1883–1902 innehade han befattningen som domänintendent, men måste avböja erbjudandet att bli landshövding i Värmland på grund av engagemanget med sjösänkingsföretaget.

Sörby säteri och Gåsborns prästgård

Gabriel Djurklous farfar, Nils, var överste vid Närkes och Värmlands regemente och den förste av släkten Djurklou i Närke och på Sörby. Hans yngste son Gabriel (1780–1843) tog över fädernegården 1810 och gifte sig året efter med friherrinnan Christina Silfverschiöld på Säbylund, Kumla. Gabriel och Stina Djurklou fick under 1810-talet fyra döttrar Ulrika (1813–45), Augusta (1815–89), Gustafva (1816–62) och Sophia (1817–70). Deras yngsta barn och ende son, Nils Gabriel, föddes först den 24 juli 1829.

Sörby säteri låg i Norrbyås socken, vid sundet mellan Östra och Västra Kvismaren, en dryg mil söder om Örebro. Kvismardalen var sedan bronsåldern centrum i den närkiska jordbrukskulturen. Såväl Norrbyås socken, på medeltiden Närboås, som landskapet Närke har enligt Jöran Sahlgren fått sitt namn av Kvismaresundet eller av den ås som sundet skar igenom. Sörby var socknens enda herrgård, men betydligt mindre än de närbelägna herrgårdarna Nynäs, Säbylund, Segersjö, Hjälmarsnäs, Myrö och Esplunda.

Levnads sättet på Sörby var enkelt, "såsom det hövdes en icke rik egendomsägare på den tiden". Friherre Djurklou "såg själv efter sitt folk och var ute i ladugård och stall, i skog och på åkrar och steg så in i salongen med sina smorlädersstövlar, enkel och rättfram." Hans friherrinna förde ett desto mer stillasittande liv, i soffhörnet med sitt handarbete, medan hushållet sköttes av

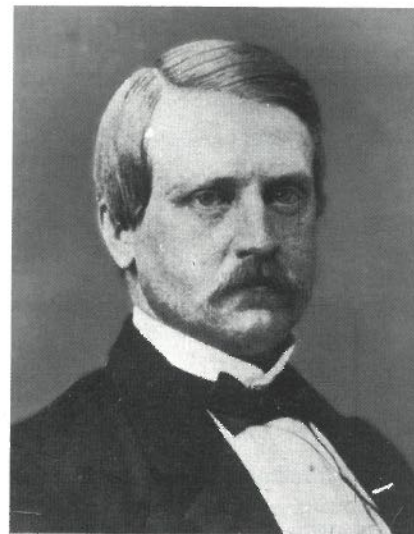
Gabriel Djurklous barndomshem Sörby herrgård i Norrbås socken.

döttrarna, de tre äldsta vackra, blonda och blåögda, ”verkliga typer för nordisk adel”, enligt Claes Lagergren i *Mitt livs minnen* (1922). Till de nöjen gårdens barn höjds hörde sagor och sägner som berättades av tjänstefolket och de sällskapsdamer från trakten som långa tider vistades på gården.

För att inte skämmas bort av sina äldre systrar sattes Gabriel i skola i Karlskoga där en av lärarna var Pehr Henrik Gylander (1797–1869). När denne 1838 blev komminister i Gåsborn, någon mil norr om Hällefors, följde Djurklou med dit, för att undervisas av komministern i hemmet. Även i Gåsborn hörde berättandet till vardagen. Rastande forkuskar berättade om vad de hört och sett långt uppe i skogarna. Om kvällarna, ”medan spinnrockarne snurrade vid aftonbrasan i den vänliga prestgårdens sal” fick Gabriel både höra sagor och sägner som ”Ett finnskogens vidunder” och Walter Scotts historier. Några av dessa sagor skrev Djurklou ned redan som 11-åring.

Uppsala lyceum

Nästa anhalt på unge Djurklous bildningsväg var privatskolan Uppsala lyceum, där han gick från höstterminen 1842 till våren 1847, en tid inhyrd hos familjen Cronstedt. Lärarkåren vid Uppsala lyceum bestod huvudsakligen av

Gabriel Djurklou i trettioårsåldern efter återkomsten till Sörby.

docenter från universitetet, av vilka särskilt kan nämnas den senare ärkebiskopen Anton Niklas Sundberg i teologi och sörmlänningen Bernhard Elis Malmström i estetik. Våren och hösten 1845 var även Carl Säve lärare i svenska språket vid skolan. En stor del av eleverna vid lycéet var adelsynglingar.

Under Gabriel Djurklous första sommarlov avled hans far. En av svågern, löjtnanten vid Nerikes regemente, Gustaf August Coyet (1809–93), gift med Augusta Djurklou, fick ansvaret för sin unge släkting, liksom för skötseln av Sörby. Djurklous mor flyttade till Coyets gods Nynäs, på andra sidan Västra Kvismaren. Före auktionen efter maken tog hon undan Rousseaus *Lettres à Émile* för sonens räknning. Voltaire, däremot skulle Ga-

brüel inte få, för hans skrifter hade ”gjort mycket ondt i världen och äro högst onyttiga i synnerhet för ungdom”, enligt ett brev från den omtänksamma modern.

Unge Djurklou var av allt att döma inte obegåvad, men bedrev inte sina studier med den omsorg som förväntades. Det tog honom fem år att avverka skolans fyra klasser, vilket väckte en viss oro hos prosten Gylander, liksom ett sänkt uppförandebetyg. Stina Djurklous brev till sonen i Uppsala var fyllda med förmaningar att arbeta flitigt, att bli en man som motsvarade hennes förhoppningar, att vara försiktig med pengar, vilket han inte alltid var, för hennes inkomster var inte stora, men också att få välbehövlig vila och förlustelse – gärna dans hos Cronstedts.

Under hösten 1846 gick han emellertid från en tredje till en första plats i klassen. I avgångsbetyget fick han högsta betyget, ”berömlig”, i matematik, som var hans bästa ämne, och ett mer medelmåttigt i historia och geografi. I studentexamen den 14 juni 1847 förslog inte hans latinska skrivkunskaper och han underkändes, men skrev ändå in sig vid Södermanland-Nerikes nation. Först den 30 maj året därpå fullgjorde han sin studentexamen.

”Älska vår hembygd ...”

År 1847 skrevs Djurklou in vid universitetet där han skulle stanna till och med vårterminen 1854. Trots prosten Gylanders och moderns förmaningar, blev det åt kamratlivet som Djurklou ägnade sina största omsorger. Han fick en lång rad nya vänner som delade hans intressen för ett glatt samliv, men även för mer seriösa ting som t. ex. fäderneslandets dialekter.

Kärnan i Djurklous umgänge vid nationen bestod av lycéisterna Carl Burenstam, Gösta af Geijerstam och Edvard Braun, samt nytillkomna Pehr Kalling, George William Netherwood, gemenligen kallad "Negern", eftersom han var född på S:t Barthélemy, samt bröderna O.A.Edvard och Carl Fredrik Kuylenstierna. Förutom de redan nämnda umgicks Djurklou med både äldre och yngre landsmän, bland dessa Herman Schultz, också han elev vid Uppsala lyceum, senare adjunkt och professor i astronomi, bröderna "Matts" A. och J. Wilhelm Lindblad, Hugo Hamilton, senare innehavare av det stora Boo fideikommiss i Närke, astronomen m. m. Athanasius Wackerbarth samt ultuncsaren Frithiof P. R. Müntzing, senare domänintendent i Östergötland.

Till nationalslivet hörde regelbundet återkommande musikaliska soaréer och Djurklou deltog i dessa under de sju första Uppsalaåren. Han bör otaliga gånger ha sjungit B. E. Malmströms nationssång "Känner du landet ..." från slutet av 1830-talet. Texten stämde väl överens med Djurklous tankar och skulle även kunna sättas som motto för hans senare gärning i livet. Man sjöng även flitigt Thore Strömbergs sång "Så är vår lära", som skrevs till Valborgsmässofirandet 1844 med musik av musikdirektör Karl Ludvig Lindberg i Strängnäs. Dess första och sista strofer lyder:

Så är vår lära:	Flammar vid minnet
Älska vår hembygd,	En kraft i ditt hjärta,
Värna dess ära	Lågar ett mod, som
Och frid, eller dö.	Det rätta förmår?
Fäderneärfd och	Då är du värdig
Stark är vår kärlek,	Fädernas bygder;
Stark som en järnec	Trofaste broder;
På Mälarens ö.	Då är du vår!

Göken

Inom Södermanland-Nerikes nation, där Gabriel Djurklou en tid var klubbmästare, var han mycket flitig i kretsen kring Göken. Som en glad sällskapsbroder förekom han inte sällan i Göken, särskilt under åren 1848-51, berusad eller på väg till "Joholmskan" för att bli det. Göken var en handskreven "tidning för Södermanlands-Nerikes nation". Den hade startats tio år tidigare av Fredrik Theodor Hagberg, senare kyrkoherde i Edsbergs församling i Närke. En "Gök" eller "Gökbit" var en visa, en vers eller något liknande av det slag som frodades företrädesvis där studenter kom samman under intagande av punsch och andra för skapandet gynnsamma drycker. Ämnet för dessa poetiska mästerstycken var praktiskt taget alltid studenterna själva och deras festande, på krogar och kammare.

Den oftast nämnda av dessa krogar var "Joholmskans". Carin Joholm drev en krog av troligen något tvivelaktigt rykte: "ett hergerge för posetivhalare, lindansare, djurförelisare och dylikt till staden ankommet folk", som från 1830-talets mitt låg i Svedbergska huset vid Stora torget. Hon hade också servering på Polacksbacken under regementsmötena och arrenderade Eklundshov 1851-59.

Svedbergska huset vid Stora torget där "Joholmskans" krog låg vid mitten av 1800-talet och i vars närhet nationen då hyrde lokaler innan man flyttade till Gamla observatoriet 1855 (foto från sekel-skiftet ur Gurli Taube: Ett svunnet Uppsala 1966).

Djurklou svarade själv för ett och annat bidrag, t. ex. *En dag i Brodern Kyllis lefnad Våren 1851* och *Sällskap till nyttiga lögners utspridande*. En av de första lögnerna var den att "Baron Djurklou under en hel dag endast talat förnuftiga saker." Som en lögn, eller ett för tidigt avgivet löfte, skall troligen även de versar i Göken från 1850 betraktas, som handlar om *Huruledes Djurklou afsvärjar Punch*. Hans vanor avspeglas även i *Nationens flyttning*. *Dramatiskt skämt i två akter uppfördt den 10de November 1850*. Göken sjunger där i förundran och med viss förfäran:

Djurklou! jag tror att helt snarligt Du dör,
 Quälldags Du är ju så nykter!
 Kors hvilket misstag Du råkat ut för!
 Ser också ut helt betrykter
 Dock är det långt till dess klockan blir två
 Förut Du brukar i sång ju ej gå?"

Det mesta av bidragen i dessa Gökar mår bäst av att döljas i halvskymningen på nationens arkiv i Uppsala universitetsbibliotek. Några bidrag skall dock räddas från glömskan, mindre på grund av den litterära kvaliteten och mer genom anknytningen till Djurklou och som beskrivning av hans utsvävande liv. Från våren 1850 kommer följande *Tillägg till Gök betraktelser*, som antyder att Djurklous och hans vänners intressen inte bara omfattade starka drycker:

Buris han väntar sin flicka en qväll
Klädd som student i burnusen.
Också hon kommer, den fina mamsäll,
Kärligt han släcker ut ljusen.
Pigor i farstun med skratt och med glam
Ropa: "Nu Fia ä hos Burenstam".

Kalling han sitter så nitisk försann
Boströms Collegium läser –
Större en plugghäst ej finnes än han,
Hindrad han spottar och fräser –
Pigornas skri nu i farstun han hör,
Och deras buller hans läsro förstör.

Djurklou med bröderna drager åstad
Joholmskans hus till att gästa,
Och der wid Bålen han sitter så glad,
Sjunger och tar sig till bästa;
Men nog är det otur för dig, Kära bror!
Joholmskans fordran är gräseligt stor.

Att Joholmskans hus vid sidan av nationen var en av de fasta punkterna i Djurklous liv framgår bl. a. av följande visa från 1852: *Baron Djurklous äfventyr på Påskafton, efter berättelse af honom sjelf*. Den var möjligen avsedd som en parodi på en av Gunnar Wennerbergs gluntar, som utkom under de närmast föregående åren.

Nu tror jag det kan vara tid
– Sad' Djurklo härom qvällen –
Att efter dagens kif och strid
Besöka kända ställen;
Ty när man blifvit hufvudyr
Utaf att puback dricka
Man söker gerna äfventyr
Hos någon treflig flicka.
Rectissime – Strictissime
Kom Frater amatissime !:

Ja kom Bror S. tag armen här
Och låt oss framåt traska [?]
Jag vet rätt väl, hvar "kistan" är
Låt oss på dörrn der bulta.
Marie, min vän, nog öppna skall
War säker på den saken
Och sedan vi i hvarje fall
Nog hålla henne vaken.
Rectissime etc.

Så sagdt så gjordt: de vandrade
Nu gatan fram helt modigt
Och om de fått gesäller se
Det säkert slutats blodigt
"Tig bönder" ropte Djurklo gällt
Fast ingen fanns på gatan
Men S. han stämde in så snällt
"Du talar bra som Satan!"
Rectissime etc.

Nu hunno de till Nybron fram
– Allt mer sig lustan ökte –
Här hörde de ett muntert glam
Och funno hvad de sökte,
Två nymfer utaf bästa slag
Två Veneris prestinnor;
"Ett ord", sad Djurklo, "säger jag";
"Kom följ oss hem I qvinnor!"
Rectissime etc.

Sagdt: arm i arm de tvenne par
Till ort och ställe lände
Men nu ett täckelse jag drar
För hvad som sedan hände;
Ty att det säga orätt var
Om jag det också visste
Allt nog att sin suspensoir
Den qvällen Djurklo misste.
Rectissime etc.

Djurklou var inte unik i att ägna festandet en viss omsorg och visan ger troligen en rättvisande bild av många adelsynglingars lättsinniga liv i 1850-talets Uppsala. Enligt vad Sven G. Svensson beskriver i uppsatsen *Studentens klang- och jubeltid Från Juntan till skandinavismen* (Uppsalastudenten genom tiderna. Uppsala 1950) blev studentlivet allt mer utsvävande under åren omkring 1850. Det talades om tilltagande lyx på rummen, champagne på krogar och schweizerier, och frukost på ostron och gåslever.

Djurklous fritid var inte av det billiga slaget

Gabriel Djurklou gjorde säkert sitt bästa för att dölja sitt utsvävande liv och sina sporadiska studier för släkten. Följande historia hittade dock vägen från Uppsala till Sörby och Örebro, enligt vad Djurklous yngsta dotter Elsa har berättat i uppsatsen *Gabriel Djurklou i hemmet* (Från Bergslag och bondebygd. Örebro 1961).

Jag hörde en dag berättas en historia från hans ungdomstid i Uppsala, och jag undrade mycket om den kunde vara sann, så jag frågade honom om den. Ja, han erkände slutligen att den var det och berättade den själv. Han sa att det var en procentare där i Uppsala, som hette Frendin, som studenterna brukade låna pengar av, när behovet på kontanter var pressande. Han hade också lånat pengar av honom. Frendins besök för att få räntan började emellertid bli besvärliga, så för att hålla honom på avstånd satte han upp ett plakat på sin dörr: "Patienten härinne har smittkoppor". Det hjälpte en tid, men det betydde också att han inte kunde gå ut. Detta blev till sist outhärdligt, så en dag tog han hatt och rock på sig och gav sig ut. Han hade inte hunnit långt förrän han fick se en välkänd figur komma i hans riktning. Han var säker på att denne redan hade fått syn på honom, så han var osäker på vad han skulle göra. Men just då kom en tom likvagn körande förbi. Han hoppade upp på likvagnen och lade sig på golvet, och då den körde förbi Frendin vinkade han åt honom med handen och ropade: "Farväl Frendin!"

Mor Stina Djurklou såg hela tiden fram emot att Uppsalalivet skulle få ett slut, inte minst för pengarnas skull. Ibland hotade hon att, om han inte ändrade sitt vidlyftiga leverne, överlämna ansvaret för hans pengar till Fredrik Miles von Meijerhelm (1812–51), gift med Nils Gabriels syster Gustafva, eller till G. A.

Coyet. Och då Tante Charlotte Cronstedt berättat att Gabriel "gjort inbjudning för flickorna Cronstedt" och en annan kvinnlig kamrat på sina rum, "där det gått stor[t?] till och druckits champagne", blev hon riktigt upprörd. Hur skulle han kunna behålla fädernejorden om han hushållade på detta vis?!

Dottern Elsa redovisar konsekvenserna av faderns ekonomiska lättsinne i den ovan refererade uppsatsen:

... Det var också nödvändigt att sälja Sörby av ekonomiska skäl. Hans förmyndare, som voro hans svågrar, hade under hans Uppsalatid inte satt honom in i hans ekonomiska förhållanden utan hade på hans begäran sänt honom pengar utan att underrätta honom att det var deras pengar och därför endast lån från dem, vilket han längre fram måste betala igen. Han hade dessutom förlorat en hel del pengar på en av sina bästa vänner under uppsalatiden som dessutom var släkt till honom. ...

Orsaken till att Djurklou tvingades sälja Sörby och Hidingsta var inte bara de skulder han ådragit sig under Uppsalatiden. I den stora sjösänkningen av Hjälmararen och Kvismaren mellan 1864 och 1887 var Djurklou med sina gårdar en av intressenterna. Företaget drog mycket stora kostnader och bolagsmännen tvingades skuldsätta sig, innan det började ge avkastning genom rika skördar.

Föreningsliv till glädje och uppbyggelse

Gabriel Djurklous krets av vänner utökades utanför nationen i bl. a. SHT, där han deltog under namnet Silenius Wicselgren. Kungl. Bacchiska Trattorden uppstod 1844, men tycks därefter ha saligen insomnat för att lika saligen återuppstå 1850, då en av de första medlemmarna, göteborgaren C. Magnus Appelberg (Jojachim Appelstubble), tyngd av examensläsning kände ett starkt behov av ett "slutet sällskap, från hvilket all tråkighet kan utestängas, och der alla, svärmande för harmlöst skämt, sång och ynglingagladje, endast hafva eget och andras trefnad till mål". Djurklou var en av de tjugofem medlemmarna från detta år.

Då emellertid orden hotade att ånyo avsomna, beslutade man 1851 att flytta den till Stockholm. De nya ordensstatuterna gjordes upp av Appelberg, Theodor Elfstedt, Leonard Dahlberg och Djurklou. Samma år ändrades namnet till Samfundet S.H.T. Föreningens kärntrupp rekryterades från Göteborgs, Värmlands, Södermanland-Nerikes och Västgöta nationer. Av Djurklous nationskamrater ingick Erland Herlén, Braun och Kalling. Från andra nationer kom Carl Yngve Sahlin, värmlänning, och Herman Bjursten, västgöte. Märkligt nog har Djurklou inte satt några spår i föreningens tryckta "Tal och Qväden" – märkligt, eftersom han med förkärlek och till vännernas förtjusning odlade denna lättare genre.

Macduff var namnet på ännu en förening av studenter som Djurklou deltog i. Burenstam, Netherwood, Schultz, Kalling, Matts och Vilhelm Lindblad, norrlänningarna Gustaf Jacob Edelstad och Edvard Martin ("Mårten") Edholm, stockholmarna Ernst Salomon, Olof Simon Rydberg, samt Eugène

von Stedingk hörde till medlemmarna. I föreningens glansdagar var de ännu fler. Såväl sällskapets syfte som verksamhet var obestämd, glatt var det i alla händelser, enligt Djurklous efterlämnade material :

Än talade alla oeftergiftigt på blankvers, hvilket kunde framkalla de mest komiskt storartade dialoger, än tillställdes ett ytterst allvarligt sammanträde, än improviserades i hast en magisterpromotion, en akademisk procession af det gamla storartade slaget eller annat dylikt — allt efter den anvisning, ett lyckligt infall kunde lemna.

Man bistod även varandra med råd och dåd och trots att

Boströmska filosofien inom sällskapet egde en och annan af sina kraftigaste kämpar hade detsamma likväl en viss kommunistisk anstrykning, och en uppmärksam iakttagare skulle icke kunna neka att till och med vissa tendenser till egendoms-gemenskap der voro omissskänneliga.

Djurklou deltog också, om än sporadiskt, i det mer seriösa föreningslivet. Han var medlem i Studentföreningen och i Skandinaviska sällskapet, avsett att "befrämja ett litterärt samband mellan de tre Skandinaviska folken och derigenom i sin mån medverka till utvecklingen af Skandinavisk kultur". Djurklou reste antagligen till Norge våren 1848 och deltog i studenttåget i Kristiania 1852. Någon riktig skandinav blev han emellertid aldrig.

Djurklou var också under de första åren med i Litteraturvännernas Sällskap, stiftat av en grupp gotlänningar den 23 november 1852 för att "bereda sina medlemmar lättare tillgång till sådana litteraturens nyare alster, som för den om allmän humanistisk bildning sig vinläggande[!] äro af större intresse". Tanken var att sällskapet skulle fungera som ett slags lånebibliotek eller bokklubb.

"de svenska mundarterna"

En av anledningarna till att Gabriel Djurklou ägnade sig så flitigt åt nöjesliv och så lite åt studierna, kan ha varit att han helt enkelt inte visste vad ha ville. Han funderade på att bli civilingenjör och tog ritlektioner som förberedelse, men mer blev det inte. Hötterminen 1848 tenterade han i Allmänna Hushållningslärans första grunder och fick omdömet "god och försvarlig insigt". Han kunde också tänka sig att arbeta på Kansliet, dvs. att göra en ämbetsmannakarriär, vilket också var något som hans mor godkände. Hon menade dock att han, som "en bra karl", borde stå vid sitt ord och ta en högre examen än kansliexamen, vilket var en merit för en plats i Riksarkivet.

Det som emellertid intresserade Djurklou mycket var den historiska och antikvariska forskning som hade en grund i fosterländska tankar, sådana som Strömbergs sång "Så är vår lära ..." var ett uttryck för. Särskilt låg dialektstudiet honom varmt om hjärtat. Den lärare som närmast kunde sägas ha ett ansvar för dialektforskningen var J. H. Schröder, men han ägnade sina före-

läsningar huvudsakligen åt isländskan. Några av hans elever hade ändå disputerat på dialektavhandlingar.

Den verkliga dialektforskaren bland universitetets lärare var docenten (från 1849) i de gamla nordiska språken, gotlänningen Carl Säve, som specialiserat sig på dialekterna, särskilt våra tre mest ålderdomliga: gotländskan, dalmålet och hälsingemålet. Även om Djurklou och Säve träffades i Uppsala verkar de inte ha haft några närmare kontakter. Djurklou beskrev senare Säve som sträv och underlig både till kropp och lynne, vilket nog hade sin förklaring i att Säve sedan 1830-talet tidvis plågades mycket svårt av reumatism. Uppsalas få dialektforskare verkar alltså ha varit ganska isolerade, var och en på sitt håll.

Enligt Djurklou var det Schröders bristande kunskaper i nordiska språk över huvud taget, som fick honom själv att vända sig till "de svenska mundarterna", särskilt närkiskan och värmländskan, de dialekter som låg närmast till för honom. Resultatet blev *Ordbok öfver Nerikes-Språket 1849*, 50. Han vidgade också sina studier till undersökning av folkliv och folklyne i hembygden, "genom vänligt umgänge med allmogen" under ferierna.

Att Djurklou tog sina dialektstudier på allvar råder det ingen tvekan om. Djurklou, stockholmare Ernst Salomon, smålänningen Carl Geethe och ytterligare två kamrater, varav den ene säkerligen var stockholmare O. S. Rydberg och den andre möjligen S-Närkingen Vilhelm Lindblad, någon av västgötarna Christian Högman eller Isak S. Landtmanson, eller värmlänningen Lars J. Siktberg, diskuterade någon gång under åren 1851–52, livade av "nitälskan för fosterlandets gamla språk och fornminnen", bildandet av en förening för dialekternas insamlande och bevarande. Men tanken förverkligades aldrig, enligt Djurklou både därför att det saknades en professor som ville ta sig saken an och, helt enkelt, på grund av det nöjesliv som beskrivits ovan.

Vid ett sammanträffande med den kände fornforskaren Axel Emanuel Holmberg diskuterades utgivning av "Samlingar till ett Svenskt Dialektlexicon". Djurklou höll 1852 ett föredrag om dialekternas betydelse för kunskapen om modersmålet och Nordens historia och presenterade ett radikalt förslag till rättstavning. Han deltog med såväl material som synpunkter i sekreteraren C. Gustaf Zetterquists försök att samla in de svenska dialekterna genom översättningar av en finsk folkvisa.

Fornminnesforskningen, som både ideologiskt och institutionellt, via Vitterhetsakademien, låg nära dialektforskningen, kunde med fördel ta sin utgångspunkt i hembygden. Runt Sörby fanns en del fornlämningar, gravar från stenåldern, och på Slottholmen i Kvismaren resterna av ett hus där Magnus Ladulås antogs ha undertecknat bland annat ett skydds brev för Riseberga kloster i Edsbergs härad, vilket Djurklou kunde finna i diplomatiet. Han sammanställde en beskrivning över närkiska fornlämningar och fornminnen, där han åberopade Geijer, Afzelius, Sjöborg och Tuneld. Dessa anteckningar var ju en god början till en exercitio-avhandling, men någon sådan åstadkom aldrig Djurklou. Även den politiska historien intresserade honom, kanske särskilt den svenska medeltiden och den nyare tidens första århundraden.

Magnus Roth (1828–95). Kurator vid nationen 1856/57, senare lärare vid Karolinska läroverket och Närke-forskare.

Äntligen examen

Promotionsvåren 1851 tog flera av Djurklous närmaste kamrater sina examina och skulle, som mor Stina påpekade, lämna Uppsala till hösten. Därför hoppades hon att det skulle gå bra med sonens examen så att även han kunde få lämna universitetet och komma in i kansliet. Men Gabriel blev kvar och återigen sveks moderns förhoppningar om ett slut på studierna; om han gick till "verkerna" eller blev lantbrukare spelade mindre roll. Hans latinska stilprov "pro examine in Cancellariam Regis" godkändes först våren 1852.

Våren 1854 var det åter promotion och ytterligare flera av Djurklous vänner nådde nu målet, magistergraden, och gick vidare till karriärer på olika håll. Djurklou å sin sida kunde i slutet av vårterminen tillkännage sina "fjorton terminers lyckliga nedkomst med en välskapad cancel-

lie-examen". Den 29 maj hade han examinerats av konsistorium och fått i latinska språket betyget "icke utan beröm godkänd", i statistik "med beröm godkänd", i filosofisk stats- och rättslära likaledes "med beröm godkänd" och slutligen i historia "med utmärkt beröm godkänd". Tidigare hade han i teologi erhållit "med beröm godkänd" samt i det skriftliga latinprovet "godkänd".

Trots den glada attityden var det säkert inte någon nöjd Djurklou som nu var färdig att lämna Uppsala. Då han såg tillbaka på sitt liv skrev han: "Kött och werld, lust och flärd var i ungdomens dagar mig ofta öfvermäktige. ... Den tid som skulle uteslutande egnas åt uppöfvandet af mina andliga gåfvor egnades mera åt lifvets lust än åt dess allvar". En annan blivande Närke-forskare, Magnus Roth, sammanfattade denna del av Uppsala-studentens liv i följande högstämda ord, kallade *Gökens afsked* (Göken 1844–66):

Ty han i väl gjort annat
Den hela vårtermin,
Än zwyckat rent förbannadt
Och lefvat såsom svin?
Det är inte nog med sexor
Hej fallera – sexor
Utan frukostar med vin.

Icke blott man frukosterar,
Icke blott man super sig full,
Nej, man äfven kurtiserar
Och på luder slösar sitt guld.
Slutet blir, man far till Stockholm,
Hej fallera – till Stockholm
För att sätta sig i skuld.

Genom att han ej disputerade utan endast nöjde sig med kansliexamen, blev Djurklous studier något av ett misslyckande. Kansliexamen var en av de fyra civila ämbetsexamina, den hade låg status och borde klaras av på några få terminer. Emellertid förskaffade sig Djurklou under sin tid i Uppsala ett visst rykte på språkforskningens område, ett rykte som skulle följa honom utanför stadens gränser. Stockholm och en plats i riksarkivet var nu hans närmaste mål.

Åter till "den torfva jag ärft i Quismaredalen"

Det första steget mot inträdet i Riksarkivet var att hos ecklesiastikministern, Henrik Reuterdahl, ansöka om att bli antagen som e.o. amanuens vid arkivet. Det slutgiltiga antagningsbeviset utfärdades den 25 juli 1854. Men Djurklous ämbetsmannakarriär blev mycket kort. Efter endast två veckor återvände han till, som han sade, "den torfva jag ärft i Quismaredalen", till ett verksamt engagemang i hembygdens forntid – och framtid. Djurklous mor hade avlidit året innan och vid arvsskiftet 1854 föll fädernegården Sörby och det närbelägna Hidingsta på Gabriel Djurklous lott. Hans beslut att inte stanna i Stockholm, med dess faror och "det otacksamma arbetet i Verken", utan att återvända till Sörby, gjorde hans gamle lärare Gylander mycket nöjd. Djurklou själv såg det rent av som en plikt att bosätta sig på fädernegården, som ett utslag av fosterländskhet.

Det var som godsägare på Sörby som Djurklou byggde upp sin stora boksamling (upptog tre rum trots att böckerna stod i dubbla rader) och gjorde sina stora insatser för jordbrukets förkovran. För arbetet i sjösänkingsbolaget hade Djurklou tvingats bo i Örebro under långa tider och 1883 flyttade familjen dit för gott. I samband med flytten från Sörby 1883 måste Djurklou sälja större delen av biblioteket, varav de viktigaste verken köptes av Kungliga Biblioteket. Djurklou fortsatte emellertid även under denna ansträngande tid ett skriftställereri i många olika frågor, men även sina studier i folkmål och folkliv. Till julen 1883 utkom *Sagor och Äfventyr* berättade på Svenska landsmål, med illustrationer av Carl Larsson. Boken fick ett mycket varmt mottagande, inte minst i Norge och England, där den utkom 1887 resp 1901.

Hedrande återbesök i Uppsala

Det författarskap som Djurklou utvecklade främst som Närkesforskare skulle så småningom föra honom tillbaka till dialektforskarna i Uppsala. Han hade varit på två kortare besök i staden i detta ärende och återkom 1876 för att bli vald till hedersledamot i Södermanlands-Närkes landsmålsförening. Denna var en av de första landsmålsföreningarna i Uppsala och hade ett 60-tal medlemmar. Den hade startats av Torsten Laurent under hans tid som förste kurator vid nationen 1872–74, tjugo år efter Djurklous försök i samma syfte. Landsmålsföreningar fanns snart i anslutning till varje studentnation och hade som syfte att nedteckna och bevara folkmålen, dialekterna, samt göra dem och deras skatt av sägner och visor m. m. kända.

Djurklou hyllades vid föreningarnas andra gemensamma fest samma år. Till festens höjdpunkter hörde Djurklous "med värkligt mästerskap före-

dragna sagor från Närke". Än mer hyllad blev Djurklou för sina insatser inom landsmåls- och fornminnesforskningen vid den tredje landsmålsfesten, som hölls 1879 i Hotell Gillets övervåning med 400 deltagare. Djurklou gav där prov på sin välkända, "ovanliga förmåga att uppfatta och återgifva folklivet" i sagan *Lärdom ä bra, men lagum ä likkst*. Deltagarna utbringade skålar för honom. Till festen 1883 hade Djurklou inte möjlighet att komma på grund av sina åtaganden i hembygden. Södermanlands-Närkes landsmålsförening förde under 1880-talet en tynande tillvaro för att liksom flera av de övriga föreningarna gå upp i den nybildade Uppsala landsmålsförening.

År 1886 deltog Djurklou i nationens kamratmöte, som emellertid hölls i Stockholm. Året efter besökte han Uppsala i samband med att han installerades som hedersledamot vid nationen. Ännu 1901 ville nationen ha Djurklou som en av inbjudarna till sommarens kamratmöte, men ålder och arbete tvingade honom att avstå. För fullständighetens skull skall även nämnas att "Hans Excellens Heders Riddaren" Djurklou deltog i SHT:s stora jubileumsfest i Uppsala 1894.

"En mycket godmodig själ"

Djurklou beskrev sig själv som i allmänhet "en mycket godmodig själ ... van att 'lerka' mig fram och på den vägen nå mitt mål, hvilket oftast lyckats ...". Men trots sin förmåga att ta folk, trots att han var med i så många sammanhang och hade så mycket med människor att göra, kände sig Djurklou som en enstöring. Hans bekanta hade svårt att förstå att Djurklou kunde förena så vitt skilda verksamheter som sjösänkning och författarskap, och ifrågasatte hans kompetens på endera området. Den ende som förstod honom och som han kände att han kunde anförtro sig till under de svåra åren med sjösänkningen var landshövdingen i Örebro, Axel Bergström.

Teckning från ca 1870 av Fritz von Dardel. Djurklou överlämnar en av sina egna böcker (?) till Karl XV.

Djurklou-medaljen, efter medaljong av Ad. Lindberg 1956, instiftad av Örebro läns hembygdsförbund.

Men hur det nu var, hade Gabriel Djurklou alltid trivts i glada vänners lag. Det gällde inte bara i Uppsala utan även i Örebro, där han var en uppskattad medlem i många föreningar och sällskap. I minnesskriften *Friherre Nils Gabriel Djurklou* (1909) ger Johan Wahlfisk (hedersledamot i nationen 1897) följande karakteristik i sitt Minnestal:

Genom sin rika begåvning, spirituella konversation och ridderliga urbanitet fängslade han i umgängeslivet och gjorde sig öfverallt gällande. Kvick och skämtsam och med ett outtömligt förråd af intresseväckande historier, blef han genast medelpunkten i glada, bildade sällskapskretsar ...

Källor och litteratur

Ovanstående uppsats bygger på Lars Sellbergs avhandling *Av kärlek till Fosterland och Folk. Gabriel Djurklou och dialektforskningen*. (Uppsala 1993), som redaktören fått förtroendet att bearbeta för Majhälsningen. De flesta källhänvisningar har utelämnats i uppsatsen, men kan relativt enkelt återfinnas i avhandlingen. Det mest omfattande materialet om släkten och personen finns i Djurklouska familjearkivet på Riddarhuset samt i Gabriel Djurklous arkiv i Örebro läns museum. Handlingar om Göken och nationen finns i Södermanlands-Närkes arkiv på Uppsala universitetsbibliotek. Utdrag har tryckts i *Bilder ur studentlivet i Södermanlands-Nerikes nation i Uppsala. 1839-50-talet. Och Student-Tidningen Göken* (K. Fr. Karlsson. Nyköping 1897). "Gökarna" har behandlats i flera Majhälsningar främst åren 1981-82 (Carl Hulth *En gök om gökar*). Uppgifterna om "Joholmskan" finns hos S. A. Hägg *Bacchi-Templen i Uppsala* (Uppsala 1966).

En utförlig redovisning av arkivmaterialet och litteraturen om Djurklou redovisas i Lars Sellbergs avhandling. Av litteraturen om Djurklou skall i övrigt särskilt nämnas Britt-Marie Insulander *Nils Gabriel Djurklou 1829-1904* (Arv 25-26 1969-70) och *Nils Gabriel Djurklou som folklorist* (Saga och Sed 1969: 23-99). Britt-Marie Insulander har även skrivit förord till faksimileutgåvan av Gabriel Djurklou *Ur Nerikes folkspråk och folklif* (1978). Djurklous insatser i Närke har behandlats av Bertil Waldén i avsnittet 1856-1931 i *Festskrift till 75-årsminnet av stiftandet av Föreningen för Nerikes folkspråk och fornminnen den 1 oktober 1856* (Örebro läns museum 1931) samt i boken *Den stora sjösänkningen. Minnesskrift med anledning av Hjalmarens och Kvismarens Sjösänkningens 75-årsjubileum*. (Örebro 1940).

Södermanlands grip och Nerikes ros i ny förening

Av Erik Norrman, tf. nationsheraldiker

Våren-95 antog Landskapet en ny utformning av nationsvapnet och jag vill här presentera Södermanlands-Nerikes Nations nya officiella heraldiska vapen genom att ge bakgrunden till arbetet samt berätta vad det egentligen symboliserar.

När jag fick uppdraget i december 1994, ställde jag mig följande frågor: Varför skulle vi, nu aktiva studenter, ta fram och stadfästa ett nytt officiellt vapen? Var inte detta att förhäva sig? Vi hade ju ett från 1960-talet. Räckte inte det? Saken var emellertid den att vi uppfattade att det fanns både praktiska (kladdigt samt otydligt) och heraldiska fel på det gamla vapnet. Det kändes också angeläget att ta fram ett nytt vapen med tanke på att Nationen förra året firade 400-årsjubileum och att 100-årsfestligheterna av nationshusets byggande närmade sig. Det var då också naturligt att återknytta till att all heraldik på nationshuset faller tillbaka på den riddarromantiska perioden från senare delen av 1800-talet då huset byggdes.

Då vi behövde olika utföranden av vapnet till olika ändamål togs både ett stort och ett litet vapen fram enligt samma principer som skiljer Sveriges stora och lilla riksvapen från varandra. Utseendemässigt består det lilla vapnet bara av de båda sköldarna (se ovan). Till detta kommer ett brevhuvud med sköldarna stående på två kvistar, detta för att det skall vara estetiskt tilltalande och tydligt även i förminskat skick (se omslaget till Majhälsningen).

Heraldisk courtoisie

En av de viktigaste invändningarna mot det tills nu gällande vapnet var att hertigkronan hade försvunnit, t.o.m. Upplands radikala nation har den kvar! Även det faktum att vi är två nationer i allians bör framgå genom så kallad heraldisk courtoisie, vilket är när ett vapen står i sådant beroendeförhållande till ett annat föremål att det ej bör vända ryggen däremot. Exempel på detta är att vapen på vänster sida i en kyrka vänds helt mot altaret och på ett brevpapper mot skriften. I mans och hustrus förenade vapen vänds de mot varandra samt förstås i alliansvapen, vilket stämmer väl in på Södermanlands och Nerikes förenade nationer. För att bekräfta detta ytterligare har de båda sköldarna lutats mot varandra och gemensamt krönts med en hertigkrona. Själva sköldens form är hämtad från 1660-talet men stämmer väl överens med idealen från den riddarromantiska perioden från 1800-talet.

Vapensköldarna är på vårt Stora Nationsvapen omgivna av en krans bestående av lager och ekkvistar för att anknytta till dels äldre fanor på nationen, dels Universitetet och icke minst för att det är vackert. Det heraldiskt riktiga i detta har konfirmerats av hovheraldikern vid Kungl. Maj:ts Orden, Bengt Olof Kälde.

Lagerbladen symboliserar triumf och seger. Som ständigt grön symboliserar lagern beständigheten, evigheten och odödligheten. Eken har genom tiderna symboliserat många saker i olika kulturer, bland annat styrka, skydd, och värn, men även beständighet, mod och sanning samt har använts som symbol för människan och människokroppen.

Svart grip med röd beväring

Södermanlands och Nerikes respektive vapen debuterar liksom de flesta andra svenska landskapsvapen i praktiken kring Gustav Vasas liktåg 1560. De var målade på svarta fanor och fördes av unga adelsmän till häst. Äldsta bilden av Södermanlands landskapsvapen finns i en Parishandskrift från 1562 och återger troligen en samtida svensk förlaga. Det visar redan från början en svart grip på guldfält. Gripen, som är ett fabeldjur med en örns huvud och klor på en lejonkropp, symboliserar solen, himlen och det gyllene gryningsljuset samt mod och vaksamhet. I orienten är den ofta sinnebild för visheten och den andliga upplysningen.

Odjuret var populärt inom heraldiken och man får förmoda att 1500-talets heraldiker mer såg den som ett ståtligt och farligt djur, lämpat som symbol för ett centralt och viktigt landskap. Stort genomslag fick den framställning som finns i Erik Dahlbergs *Svecia Antiqua* (1717), där gripen är "tillbakaseende". År 1884 fastställdes Södermanlandsvapnet för första gången av Kungl. Maj:t. Vid förnyad fastställelse den 20 september 1940 fick vapnet följande beskrivning: "I fält av guld en upprest svart grip med röd beväring, därest sådan skall komma till användning". Beväring är en heraldisk accent som ofta förekommer och syftar på både näbb och tunga, fågelben och klor.

Guldpilar med silverrosor

Nerikes landskapsvapen å sin sida har varit märkligt oförändrat genom tiderna. Möjligen kan Erik XIV ha varit missbelåten med det då han föreslog "ett förgyllt kors med fyra gula liljor i blått fält", men det slog inte igenom. Den nu gällande vapenbeskrivningen fastställdes av Kungl. Maj:t den 21 januari 1944 och lyder: "I rött fält två korslagda pilar av guld med spetsar av silver, i varje vinkel åtföljda av en ros av silver". De korslagda pilarna symboliserar fruktbarhet och virilitet samt makt och krig, men även blixt och regn. Rosorna med fem kronblad symboliserar mikrokosmos, men torde i detta sammanhang vara en symbol för himmelsk fulländning, tid och evighet samt liv och död, fruktsamhet och jungfrulighet.

Som inspirationskällor och förlagor har jag använt nationens gamla fanor samt heraldisk litteratur och de av H M Konungen antagna landskapsvapnen av 1940 resp 1944. Det är min förhoppning att gamla och nya landsmaninnor och landsmän inte skall känna att en oersättlig del av deras nationstid försvinner i och med att denna förändring gjorts, utan att ni skall trivas med detta 'nygamla' Nationsvapen.

In memoriam

Bo Blomquist

En trogen och entusiastisk tjänsteman inom länsstyrelsen och en väl känd profil i den regionala och kommunala förvaltningen avled i höstas efter några års förtärande sjukdom. Han visste att den skulle leda till döden och han bar denna visshet med stor fattning.

Bo Blomquist föddes 1924 i Grythyttan i Örebro län. Han tog studenten 1944 på Karolinska läroverket i Örebro och arbetade därefter som landskanslist på länsstyrelsen i först Örebro och sedan Gävle. 1951 skrevs han in vid Södermanlands-Nerikes nation och vid juridiska fakulteten. Efter avlagd jur kand-examen 1955 och därpå följande tingstjänstgöring vid Nyköpings domsaga arbetade han som länsnotarie i Örebro 1958–60 och därefter som regeringsrättssekreterare i Stockholm. Han återkom till Uppsala 1964, först som länsassessor och från 1971 som länsråd vid länsstyrelsens planeringsavdelning. Under åren fram till pensioneringen hade han uppdrag i ett flertal nämnder och styrelser samt som länsstyrelsens representant i Uppsala läns stadshypoteksförening. Efter pensioneringen var han verksam som nämndeman i Svea hovrätt.

Förutom sitt arbete med länets förvaltning och utveckling, främst på landsbygden, hade Bo ett starkt idrottsintresse och han missade sällan någon av Sirius matcher eller olika evenemang inom Uppsala Tennisklubb. Under de senare åren fångades han helt av golfen och delgav gärna andra sina problem med handikappistan och sina erfarenheter från tee, ruff och green. Han ångslades säkert för sin pensionering och den isolering den kunde medföra, men såg fram mot den som en möjlighet att spela golf på heltid. Tragiskt nog kunde han bara utnyttja denna frihet i ett år innan sjukdomen satte ner hans rörelseförmåga.

Harald Rydberg

Kurt Eklöf

Förre vice riksbankschefen Kurt Eklöf var född i Örebro 1925 och tog studenten vid Karolinska läroverket. Han kom till Uppsala och Södermanlands-Nerikes nation hösten 1945. Han läste nationalekonomi, statistik och statskunskap och blev fil kand 1948. Fyra år senare var han fil lic i nationalekonomi. Då hade han redan ett par år arbetat vid Industrins Utredningsinstitut (IUI). Efter sin lic-examen var han 1953–55 anställd vid Australiens centralbank. Efter återkomsten därifrån följde ytterligare två år vid IUI innan han

anställdes vid Sveriges riksbank och därmed inledde en framgångsrik karriär: bankkommissarie 1958, bankdirektör 1967 och vice riksbankschef 1979 fram till pensioneringen 1989.

I mitten av 1960-talet tjänstgjorde han i två år i Washington som nordisk representant i Internationella valutafondens styrelse. Han innehade därutöver flera andra tunga styrelseposter, bl. a. i Postverket, Stockholms fondbörs och Exportkreditnämnden.

Det var under studieåren i Uppsala som våra vägar möttes. Vi läste samma ämnen och hade ganska likartade intressen. Studiemässigt skilde sig våra vägar när Kurt fortsatte med nationalekonomi och jag med statskunskap. Men våra goda kamratkontakter bibehölls. Sommaren 1949 tillbringade vi tillsammans i Salzburg, på det av Harvarduniversitetet grundade Salzburg Seminar in American Studies. Många gemensamma upplevelser från den sommaren befäste den personliga vänskapen. Som t. ex. då vi, på hemväg från Österrike, av brist på husrum och pengar nödgades sova en augustinatt under bar himmel i en park i München. Det var sådant som på den tiden gick för sig för 25-åriga uppsalastudenter ute på sin första egentliga utlandsresa.

Kurt Eklöf var utrustad med ett ovanligt skarpt intellekt. Han var en av nationalekonomiprofessorn Erik Lindahls mest begåvade elever. Det råder knappast någon tvekan om att han skulle ha nått mycket långt på den akademiska banan, om han valt att satsa på vetenskapen. Men han blev tidigt fångad av intresse för centralbanksfrågor och kom att spela en stor roll i Riksbanken under mer än trettio år. Riksbankschefer kom och gick, men Kurt Eklöf fanns hela tiden kvar – föga känd för en bredare allmänhet (frånsett genom sin namnteckning på sedlarna) men desto mer välkänd och respekterad bland kvalificerade bankmän, finansexperter och nationalekonomer. Han var under minst ett tiotal år Riksbankens grå eminens – en inflytelserik person i den högsta riksbanksledningen, men en som aldrig sökte publicitet för egen del.

Till detta kom hans personliga egenskaper: en stor fond av allmän klokhet, ett balanserat omdöme och en underfundig humor. Redan under studieåren kämpade han med sin diabetes – jag minns hans galghumoristiska kommentarer, när han hanterade sina insulinsprutor i snuskiga andraklassvagnar under våra tågresor genom Europa. Men han beklagade sig sällan, visade däremot stor personlig omtanke om andra. Så blev han också, inte bara på grund av sina kunskaper och sin yrkesskicklighet, mycket omtyckt av arbetskamrater och vänner.

Sten-Sture Landström

Nils Hakelien

När jag en augustidag förra året snabbt ögnade igenom mitt gamla husorgan Nerikes Allehanda, fick jag se en dödsannons, som omedelbart satte fart på en massa minnesbilder. Nils Hakelien hade avlidit i Örebro den 19 augusti. Själva namnet Hakelien fick en örebroare i forskningsringen som jag att reagera. Bland stadens många fotografer fanns Ragnar Hakelien med atelier på Drottninggatan ovanpå Edwalls urmakeri. Han var hovfotograf och profil i allmänhet med

Klubbmästaren Nicke Hakelien tillsammans med skomakarmästare Ernst Trygg t. v. och vaktmästare Rulle Edén t. h.

kanotpaddling som uppmärksam hobby. Nils "Nicke" Hakelien var bror son och bodde i skolåldern med familjen ute vid Adolfsberg, en bit från staden.

Man kunde som yngre inte undgå att lägga märke till "Nicke", som med sin slängiga elegans markant skilde sig från mängden av rasternas skrånande gossar i olika åldrar på läroverkets skolgård. Hela hans uppenbarelse verkade som hämtad från dåtidens engelska singletonböcker. Vad jag speciellt minns är hans långa och färgstarka halsdukar bland mycket annat.

När jag och min årgång på hösten 1950 kom till Uppsala och nationen, fanns "Nicke" redan där. Han läste juridik, bodde i lägenhet på Drottninggatan, kom varje dag till S:t Larsgatan för att läsa tidningarna och spela bräde samt framträdde med all önskvärd tydlighet vid nationens fester. Hans intresse för socialt umgänge tog sig uttryck i att han bl a efterträdde undertecknad som teaterdirektör, varpå han raskt lät sig utses till klubbmästare.

De flesta i ämbetet stod ut med en termin, men "Nicke" satt i två. Antagligen kände han sig för under hösten 1953, då allting gick sin gilla gång i festlokaler, för att på våren 1954 ställa till med ett hejdundrande kalas, som många skulle minnas länge. På något sätt hade han lyckats få den argentinska ambassaden i Stockholm att sponsra ett slags kostymfest med helstekt ox, argentinskt vin och tillresta ambassadtjänstemän och -kvinor med ambassadörens familj i spetsen. Och mitt i alltihop virvlade klubbmästare Hakelien omkring som en festfixare fyrtio år innan ordet uppstod.

Trots det hektiska klubbmästerilivet tog han sin jur kand-examen samma termin och hamnade rätt omgående i hemstaden Örebro, där han så små-

ningom fick tjänst som länsnotarie. Han blev chef för den juridiska enheten vid länsstyrelsen, en tjänst som han innehade fram till sin pensionering 1994. Han var en omvittnat synnerligen effektiv jurist, alltid med ett rent arbetsbord. Dock var han lite av en sårling, som hade ett alldeles speciellt intresse vid sidan om det ordinarie arbetet.

När han lämnat Uppsala och studentlivet, kom Nils Hakelien att på fritiden ägna sig åt botanik med svampar och mossor som specialitet. Intresset hade säkert funnits sedan tiden på Karolinska läroverket men slog nu ut i full blom – om man kan säga så om svampar och mossor. Hans botaniseringssområde blev i första hand Bergslagen och Jämtland med angränsande norska delar, men han gjorde även omfattande resor till medelhavsområdet, varifrån han hembragte åtskilliga rariteter.

Nils var en flitig medlem i Örebro läns Botaniska Sällskap och skrev ofta i Svensk Botanisk Tidskrift, bl a om jordtungor. Det är fråga om svampar, och Hakelien forskning på området gav honom hedern att få en jordtunga uppkallad efter sig. Den heter Geoglossum hakelieri. Hans samling av svenska mossor var praktiskt taget helt komplett vad gäller de svenska arterna. Samlingen testamenterade han till Naturhistoriska riksmuseet, där man just nu katalogiserar den.

Det är alltid vemodigt att minnas hektiska ungdomsår. I den minnesbilden ingår "Nicke" Hakelien som en stark färgklick. Det känns därför lite underligt att i detta sammanhang skriva om svampar och mossor.

Carl-Uno Sjöblom

Avlidna landsmän

I nedanstående lista över de landsmän, som avlidit under året finns säkert luckor. Av de nedanstående var Blomquist, Frigell, Leman, Lindfors, Lundberg och Mellström medlemmar i Seniorföreningen.

Död	Inskr	Född
7/4 1995 Holm, <i>Torsten Ax:son</i>	1930 kontraktsprost, Örebro	8/11 1910
22/5 1995 Thilert, <i>Reidar</i>	1949 direktör, Stockholm	28/7 1927
4/6 1995 Lindgren, <i>Bertil</i>	1949 kemist, Uppsala	11/11 1930
17/6 1995 Lind, <i>Torsten</i>	1921 kontraktsprost, Uppsala	7/12 1900
3/7 1995 Eklöf, <i>Kurt</i>	1945 v. riksb.chef, Sollentuna	22/4 1925
19/8 1995 Hakelien, <i>Nils</i>	1949 1:e länsassessor, Örebro	20/4 1929
27/8 1995 Blomquist, <i>Bo</i>	1951 länsråd, Uppsala	8/9 1924
9/9 1995 Mellström, <i>Bengt</i>	1938 Kyrkoherde, Flen	7/2 1918
17/10 1995 Lundberg, <i>Christina</i> , f. Julén	1923 lektor, Umeå	16/9 1923
18/1 1996 Axhamre, <i>Bengt</i>	1942 markn.chef, Stockholm	15/2 1921
2/2 1996 Leman, <i>Ann-Margret</i> , f. Viklund	1932 fil.mag., Göteborg	3/8 1913
15/2 1996 Lyth, <i>Arne</i>	1924 bankdirektör, Göteborg	11/3 1905
7/2 1996 Frigell (Nilsson), <i>Tage</i>	1923 häradshövdt., Kungsbacka	4/9 1905
25/2 1996 Wallinsson, <i>John</i>	1926 rektor, Malmö	11/11 1905
25/2 1996 Lindfors, <i>"Julie"</i>	– läkare, Göteborg	3/12 1935
2/4 1996 Teijler, <i>Börje</i>	1941 stadsbibl., Hallstahammar	25/2 1921

Förste kurator Karin Eckered under välkomsttalet vid Revolutionsgasquen 14 juli 1995.

Från Vår till Vår

Av Förste Kurator Karin Eckered

En, i mina ögon, strålande vacker april dag stod det klart att min hösttermin i Frankrike definitivt skulle läggas i malpåse för mycket intressantare uppgifter som Förste kurator vid Den Bästa Av Nationer. Vid samma landskap blev Theresa Ekblom (Nyköping) och Jan Silvergren (Julita) valda till klubbmästare för hösten och Claes Andersson (Strängnäs) och Åsa Nilsson (Örebro) till restaurangvärdar. Tredje kuratorsvalet blev tyvärr inte avgjort denna kväll då röstlängden inte riktigt överensstämde med antalet avgivna röster. Kandidaterna fick snällt vänta på avgörandet till ett extra landskap lite senare i april. I och med Johanna Freeds (Örebro) seger kunde nationen se fram emot det första kvinnliga kuratelet sedan 1981!

Snömodd och såp-opera

Våren fortsatte i rasande fart och i påskhelgen var det urpremiär för såp-operan "Sångarprinsen" på Skandia-scenen. Succén var ett faktum och alla medverkande gjorde varje föreställning oförglömlig. Stor eloge till nationens kör för deras arbete!

Den sista april kändes mer som sista december vädermässigt, men studenterna värmdes upp av stämning och champagne. På kvällens sittning sjönk dock stämningen något hos vissa vid honnören, när Förste kurator Gustaf Lind inte ansåg att en springtävling under bordet riktigt passade sig. Förbudet trotsades dock av en fröken som punschglasvältandes for fram mellan bordsben och smalben.

Även på Majmiddagen var det snö och lite kallt och kottarna på Polacksbacken fick mer formen av snöbollar. Majmiddagspexet under ledning av Märten Sandmark, som visades ute vid Ekeby bruk, bjöd både på humor och levande musik. Den 6:e maj bar det av på hembygdsresa till Södertälje. Detta var ett samarrangemang med Seniorföreningen och gamla som lite yngre gladdes sig åt besöket på museet Tom Tits Experiment, marsch genom Södertälje, lunch på Torekällsberget, så generöst bekostat av kommunen, och vidare färd till Jan-Olof Smedbergs fädernegård Hanstavik. Där slöt även Södermanlands-Nerikes Gille upp och vi hade gemensam rundvandring och pick-

nick på Kärleksudden. På grund av det höga vattenståndet var det vissa problem att ta sig över till templet på denna udde, men skam den äkta Sneriking som inte kavlar upp byxbenen och barfota vadar över bäcken i kallt majvatten.

Vädret spelade ett spratt även när SNALLY genomfördes helgen därpå. I snömodd och kyla åkte ekipagen ändock runt Uppland i EKO-konsults regi. Stippe-veckan under ledning av våra duktiga och hårt arbetande internationella sekreterare Dan Eliasson och Eva Skarp fungerade mycket väl och våra gäster från vännationerna fick se en del av vår ärade hembygd. Veckan avslutades med Vårbal, där Gustaf Lind och Mattias Dernelid avtackades för kuratorsåret. En hemlig donator från Madagaskar hade låtit göra insignier, som Mattias och Gustaf högtidligen hängde runt halsarna på höstens kuratel och Inspektör.

Sommar i kvarteret

Sommaren kom och med den sommarrestaurangen Bryggan, som detta år drevs av Tobias Ekblom, Jonas Larsson och Martin Thor. Invigningen den 10:e juni, bjöd på nydesignade plankor och en ordentlig bardisk ute på Bryggan. Det stod tidigt klart att även denna sommar skulle skutan lugnt finna sin hamn.

Dagen efter invigningen fylldes Bryggan av nästan lika mycket folk när vår sekreterare Elsa skulle avtackas för sina 28 år på nationen. Bland gästerna inbjudna till en eftermiddag på Bryggan till Elsas ära märktes bl. a. ett stort antal av "hennes" gamla kuratorer. Gåvor, tal och många igenkännande skratt blandades till en minnesrik dag för alla närvarande. Även Storkyrkan i Stock-

Glada sommarbarn på kollo, ämbetsmannakongress augusti 1995

holm var full av Södermanland-Nerikingar denna dag med anledning av landsman Jakob Bäcklunds prästvigning.

Under sommaren visade kuratorerna att det minsann var kvinnor som styrde genom att rusa åstad (tre flickor i en pytteliten bil benämnd Twingo) och införskaffa lampskärmar, gardinomhängen och ett vitrinskåp till Gamla musik-rummet. Med risk att driva kvinnofrågan väl långt byttes sedan kuratorsexpeditionens gardiner ut mot ett par i rosa nyans. Den 14 juli promenerade vi inte bara ner till Svandammen utan vidare ut mot Pharmaceutiska kårens hus i Glunten för att där gasqua i Revolutionens tecken.

Vidare togs nationen in i cyber-världen under sommarmånaderna i och med installationen av Internet och e-mail. Detta var inte helt komplikationsfritt, men i skrivande stund fungerar allt som det skall, våra skrivare är inte längre uppkopplade till Studenthälsan och kuratelet är ena hejare på att skicka e-post.

I augusti reste nationens ämbetsmän iväg på kongress. Målet var Rörvik utanför Norrtälje, ett av Sommarbarnbyråns kollon, ägt av Skärholmens socialkontor. Bastun var tyvärr trasig, vilket var svårare att komma över än att ett stort fönster var trasigt efter att Andre kurator Agneta Björnsjö visat sin uppenbara brist på bollsinne. Efter helgen var ämbetsmännen redo att möta hösten.

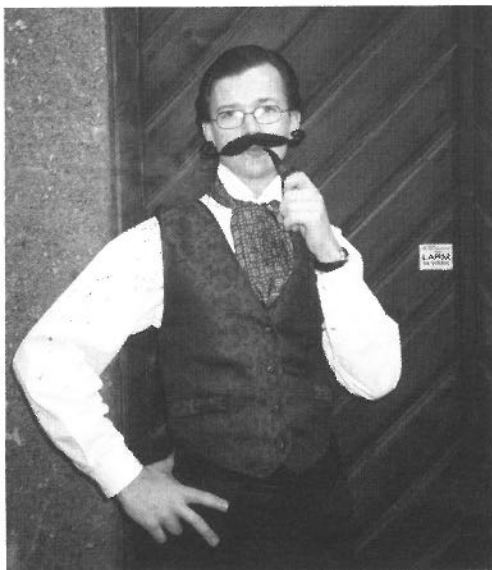
Recentiorsinvasion

Den nya terminen hade mycket att bjuda. På kuratorsexpeditionen kom Elsas efterträdare Anneli Eklund snabbt in i arbetet och stämningen på expeditionen. En viss förvirring i början över trötta huvuden och mycket spring, men hon tog oss alla med storm och det kändes på en gång att hon hörde hemma här på nationen. Så strömmade recentiorerna till och totalt fick nationen cirka 600 nya landsmän och landsmaninnor. Bland dessa återfanns ett stort antal internationella studenter och det är helt tydligt att Snerikes rykte som "Den bästa av nationer" numera är befäst långt utanför Sveriges gränser.

För att ytterligare ge nationsmedlemmarna möjlighet att umgås i nationens lokaler startades ett eftermiddagsfika i september. Det ålades ämbetsmännen att under avslappnade former ta hand om detta varsin eftermiddag. Limsörgås, kaffe och delikato-bollar är basutbudet och pengarna läggs i en skål. Alla intäkter går oavkortat till SNart-97 och när kassan räknades samman i december hade eftermiddagsfiket inbringat ca 10 000 kronor.

När vår vännation Studentföreningen i Köpenhamn firade Nordisk vecka var Martin Thor och Tobias Ekblom där som stipendiater från nationen. Martin och Malin Wallin, även hon Sneriking på besök i Köpenhamn, hamnade på väg in i balsalen på bild, vilken sedan publicerades i en dansk skvallertidning! Detta tycker jag tyder på att Södermanland-Nerikingar anses som riktigt fint och intressant besök. Veckan efter var det dags för Uppsala att ta emot nordiska gäster under INS (Internordiskt Nations Seminarium) i dagarna fyra. Diskussioner och festligheter avlöste varandra. Det finns mycket erfarenheter att utbyta mellan universitetsstädernas nationer trots att förutsättningarna är så olika.

Senare i oktober samlades Seniorföreningen på nationen och ett av insla-

Sångarprins tillika insamlingsgeneral Mikael Cederquist oktober 1995.

gen under denna dag var spexet "Sångarprinsen 2 – nu 7% roligare". Återuppsättningen av spexet var en del i SNart-97 och i tre dagar hade de som misst spexet förra gången samt de som ville se det igen chansen till detta på Skandia-scenen. Överskottet på ca. 30 000 kronor klirrade välkommet ner i insamlingens kassa. Ett annat spex som tyvärr inte blev lika uppskattat, var det som kuratorerna framförde på höstens Ämbetsmannamiddag. Ambitionerna var inte alltför högt ställda från vårt håll, men man hade kanske önskat något litet skratt från ämbetsmännen, av sympati om inte annat.

En T-träff i oktober blev en hejdundrande Oktoberfest med sauerkraut, öl i sejdlar och umpa-bumpa-musik från Hornboskapen! I övrigt hade terminens Programsekreterare Birgitta Isaksson lyckats få hit många intressanta talare. Nämnas kan Harry Schein, Ma Oftedahl och Arne Weise som bl.a. talade om sin tid i TV-rutan och fenomenet kändisskap. På höstterminens andra landskap valdes Johannes Hylander (Nacka) till Andre kurator, Sofia Olofsdotter (Eskilstuna) och Emil Nordh (Stockholm) till klubbmästare samt Joakim Kreutz (Örebro) och Märten Sandmark (Mariefred) till restaurangvärdar.

Ljus i novembermörkret

I november försökte vi försvara vår vinnartitel i Slaget om Vättern – den kamp i sång, spex och retorik som Smålands, Västgöta, Östgöta och Södermanlands-Nerikes nationer utkämpar varje höst. Laget var toppat med Johanna Bernsel som sångerska, Hemming Lindell som retoriker och så spexgruppen under ledning av spexdirektör Märten Sandmark. Denna stjärntropp till trots så vann vi tyvärr inte detta år, men mer på håret kunde det knappast ha blivit.

Hornboskapen bjuder inte bara på umpa-bumpa utan även på Svansjön med Johan Hägglund och Jakob Sandmark.

När poängen var räknade stod det lika mellan oss och Smålands nation. För att avgöra detta slag kom leken "sten, sax eller påse" mellan mig och Smålands Förste kurator på förslag men istället blev det utslagsuppträdande i sång. När poängtalet trots detta var lika, användes melodifestivalknepet där flest antal toppoäng räknas. Smålands tog därmed hem segern, mycket snöpligt. Samtidigt gav sig två damer, Birgitta Isaksson och Malin Strandler, iväg på äventyr till den manliga studentföreningen Korp! Ugala i Estland. En av esternas flickvänner fanns där till hjälp när de manliga traditionerna ej tillät kvinnor och vistelsen sades ha varit annorlunda men spännande och mycket lyckad.

Helgen därpå kom Gåsen på sina vita vingar. Bengt Nirje installerades som hedersledamot och spred sin värme och glädje till alla närvarande. Hornboskapen har under ledning av Erik Ingelsson gjort varje framträdande till en show där spexgarderob och fantasi används flitigt. HB bjöd denna Gåsmiddag bl. a. på Svansjön och de lät bättre än någonsin.

Nationsmedlemmarna, framförallt genom lokalföreningarna, visade att husets renovering är allas vår angelägenhet genom att hela vecka 46 arbeta gratis för SNart-97. Löner, dricks och överskott från veckans alla aktiviteter gick till SNart. Målet var 30 000 men resultatet blev 52 000 kronor! Inte illa. Veckan avslutades med Kulturdag då utbudet av konst, foto, teater och sång visades för beundrande besökare.

Bengt Nirje vid sin installation Gåsmiddagen 1995.

Kontakten med våra nationer är något vi värnar mycket om. Inte ens snöstorm, kyla och ett utslaget Statens Järnvägar kunde hindra kuratelet och stipendiaterna Gustaf Lind och Katarina Wigle från att ta sig ner till Blekingska nationen i Lund och deras Höstblot den 18 november. Under detta blot installerade lundensarna sin hedersledamot Ernst Günter och visade på allt sätt upp sina gasquetraditioner på Akademiska föreningen.

När det lackar emot jul

Herrmiddagen gav alla her-
rar en möjlighet att känna
sig som James Bond och

maken till insupande av Dry Martini och liknande har sällan skådats. Tors-
hälla-Eskilstuna Kamratförening visade att när det gäller pepparkakshus är de
överlägsna genom att för andra året i rad ta hem segern i baktävlingen kväl-
len före Lucia. En stavkyrka var detta års vinnande bidrag, vilket med stolta
och försiktiga steg bars till Inspektorsparet som "lika förvånade som rörda"
öppnade för vårt luciätåg. Luciagasquen bjöd på hög stämning och klubb-
mästarna hade även denna gasque ordnat en fantastisk fest. De fem skön-
sångarna i Sångvätarna trollband och Jens Johnsson (Nyköping) tilldelades
välförtjänt SN Gilles stipendium Årets Södermanland-Neriking.

I terminens slutskede byggde vi om garderoben med hjälp av gjutjärns-
hängen från Anderstorp och resultatet lät inte vänta på sig. Förutom glädjen
för medlemmar och övriga gäster att nu kunna använda vår vackra entré även
på danskvällar, blev Miljökontoret mer än nöjda. Detta lilla ingrepp minskade
bullerstörningarna från discodansen betydligt för de känsliga boende i kvar-
teret och alla hot om vitesföreläggande drogs tillbaka.

Dagen efter Luciagasquen slog "Arne Weises Julrestaurang" upp sina dör-
rar under ledning av Tobias Adolfsson och Joakim Kreutz. Med korkek, själv-
lysande ankor och Piff & Puff-gran lockades gästerna från släktens julbord till
nationens. När knäcken smält och granen kastats ut åkte vårens ämbetsmän
laddade och redo till Börjesvik på Djurö för Ämbetsmannakongress. Lördag-
ens kulturbärsrex var något av det bästa som skådats och undertecknad
skrattade så att kontaktlinserna flög. Med på kongressen var också nationen
från årsskiftet förordnade Nationskaplan Jakob Bäcklund.

Nytt år, nya äventyr

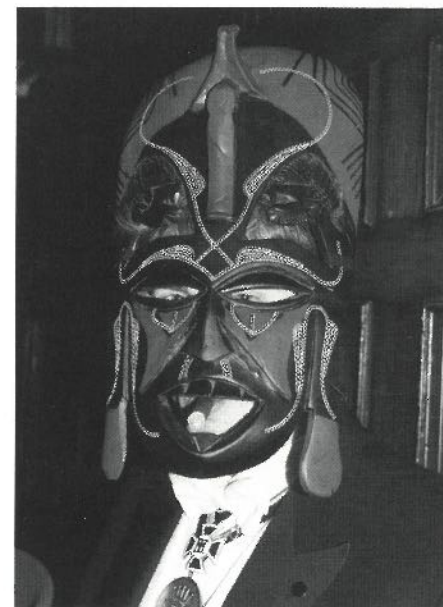
Vid årsskiftet övergick ansvaret för serveringstillstånd och utskänkning från
Länsstyrelsen till en delegation på kommunen. Denna omläggning skakade
nationerna, när avslag på avslag på olika tillståndsansökningar kom i brev-
lådan. Diskussioner fördes och information om nationernas mångfacetterade
verksamhet gavs till de inom delegationen som tidigare inte var så insatta.
Efter ett par oroliga veckor hade de flesta frågetecknen rätats ut och ryktena
slutat gå och vi kunde utan större oro fortsätta vår verksamhet.

Recentiorerna strömmade inte till denna vår men kom i maklig takt, allt
som allt ungefär 260 stycken. På landskapet den 12 februari var det val till
Inspektor för tre kalenderår och sittande Inspektor Leif Lewin omvaldes.
Eftersom han tyvärr inte hade möjlighet att själv närvara sände han sitt tack
via en multimediahälsning med kassetband och diabilder. Höstens framgång
med SNart-veckan upprepades en vecka i februari. Denna gång sattes målet
till modiga 60 000 kronor och hela veckan fylldes med jippon av olika slag.
Upptakt på T-träffen, tipspub, hockeyspel, musikpub m.m. m.m. Slutresultat-
et är inte riktigt fastställt ännu, men att målet nåddes med marginal är det
ingen tvekan om.

Vårens programsekreterare Charlotta Leijonhufvud har lockat hit K-spa-
narnaa, Peter Nobel och Martin Timell till vårens T-träffar och vi väntar med
spänning på bl. a. Robert Broberg. Programvärdarna ordnade cigarrprovning
för herrar i smoking en söndagseftermiddag i Gustavianska salongen. Med
tanke på hur mycket förnämt
puffande som kunnat iakttagas
på diverse tillställningar efter
detta så kan man konstatera att
det var både uppskattat och läro-
rikt.

V-jeans och masker

Recentiorsmottagning och Re-
centiorsgasque lockade många
nykomling och ingen torde ha
blivit besviken på vad nationen
och klubbmästarna hade att
erbjuda. Hornboskapens framträ-
dande verkade gå under parollen
"Minns du ditt 70-tal" – detta
med tanke på vilket årtionde,
eller senare hälft av ett årtionde
till och med, som de flesta re-
centiorer är födda under. I kostymer
som tagna ur "Saturday Night
Fever" spelades och sjöngs
gamla slagdängor som "Smoke
on the water" och "YMCA".

Gäst på Skottårsbal 4 mars 1996.

Eftersom det inte är Skottår varje år precis firades det med en strålande bal på nationen. Klädseln var högtidsdräkt med mask och fantasin var skiftande men stor vad det gäller masktillverkning. Bland underhållningshöjdpunkterna märktes Erik Rolfhamre, som visade att han inte bara är duktig som dörrvakt utan även en lysande skådespelare! Kören under ledning av Christer Henriksen slog på stort och med ackompanjemang av elbas, gitarr, trummor och piano uppfördes Queens "Bohemian Rhapsody". Symfonirock! Inspektors mediaupptåg på landskapet hade givit mersmak och i sitt tacktal på balen nyttjade han stereo och musik.

Damsupéns tema var "charter" och damerna togs till Korfu, S:t Anton, Gotland. Bland annat kunde Fru Inspektor ses svyscha ner för stora trappan på en pulka och lagen fick bygga upp en egen sandstrand och gå igenom tullen, hela tiden påhejade och upppassade av käcka reseledare i färgglada skjortor. En mycket lyckad kväll, vilket vi tackar herrarna för!

Nu står Ämbetsmannamiddagen för dörren och sedan kryper andra landskapet närmre och närmre och det är dags för mig att få en efterträdare. "Det går så otroligt fort" säger alla och jag kan inte annat än att instämma. Mycket under året har handlat om den stundande renoveringen och det känns oerhört spännande nu när det snart är den 15 juni, det datum som är satt när nationshuset verkligen skall börja renoveras. Efter all planering och prat om ombyggnad sätter det nu igång på riktigt. Majmiddagen 1997 kommer att bli något speciellt med Kamratmöte, nyinvigning av vårt då vackra, fräscha, stadiga Nationshus och inte minst uppförande av "På Madagaskar". En ledningsgrupp har redan påbörjat planeringen för uppsättningen och vi väntar alla med spänning på nästkommande vår.

Men nästa vår är jag redan passé för länge sedan. Jag är då bara en i raden av före detta kuratorer, som för alltid kommer att bära med mig denna underbara tid på nationen, kommer att minnas alla människor jag har mött och haft glädjen att samarbeta med, allt jag lärt mig, alla broar som byggts... och alla roliga stunder här på Q-exp, i puben, i festsalen och i sammanträdesrummet. Tack landsmän och landsmaninnor!

Nationens ekonomi

Av Andre Kurator Agneta Björnsjö

Nationens ekonomi för 1995 är en riktigt trevlig historia. Resultatet är positivt och det efter en mängd stora, och förhoppningsvis bra, inköp. Beskrivet i siffror hamnar slutresultatet någonstans runt 204 075 kr. Det innebär att den goda likviditet som 2Q 1994 Katarina Wigle lämnade efter sitt år nu har förstärks ytterligare. Det känns tryggt.

Vad ligger då bakom dessa roliga siffror? Först och främst finns en uppfinningsrikedom hos landsmän och landsmaninnor som gör att många kronor sparas utan att allt det roliga försvinner. Nationens aktiviteter är ofta välbesökta, och vi försöker att ha tillräckliga marginaler på försäljningen utan att för den skull ta ut överpriser. På grund av den ansenliga mängd drycker som förtärs ger dessutom leverantörerna oss bra rabatter. Sommarrestaurangen "Bryggan" har vi väl alla glada minnen ifrån. Inte nog med att det var trevligt, fullsatt, trendigt osv. Den gav en rekordstor vinst på över 300 000 kr, som självklart är mer än välkommen.

Insamlingen till byggnadsfonden bland medlemmarna har verkligen tagit fart. Utöver de stora projekten med SNartveckan i november, då slusklöner samt veckans överskott gick till byggnadsfonden (52 000 kr), Sångarprinsen 2 (26 000 kr), eftermiddagsfiket (10 000 kr), utmanar de olika lokalföreningarna varandra på sina fester. Personalen på söndagar har flera gånger skänkt sin lön och många ger bidrag via terminsräkningarna eller helt enkelt bara betalar in pengar (tack Ekokonsult!).

De stora inköpen 1995 bestod bl. a. av ny ismaskin, eftersom den gamla inte hade klarat av hettan och det hårda tempot på "Bryggan" 1994. Vidare köptes de sedan länge omdebatterade och diskussionsframkallande brickorna i lunchen in. Inköpet betalades nästan helt av den reklam som pryder brickorna. En av de mest framgångsrika reklamruggarna visade sig intendent Håkan Gauffin vara! Fler nyheter i köket dök upp i form av två "riktiga" restaurangmikrovågsugnar – ett inköp efterlängtat av många pubkockar. På kuratorsexpeditionen byttes flera datorer ut, och en laserskrivare införskaffades. Ett nytt redovisningsprogram, som kan utnyttjas av både andre och tredje kurator, köptes också in och sattes i drift efter nyår. Efter några barnsjukdomar verkar det fungera mycket bra.

Nationsflaggan på taket har under flera år bara blivit fransigare, och Närkevapnet har nästan helt upplösts i trådar. För att undvika misstankar om att nationen håller på att bli enbart sörmländsk, införskaffades en ny flagga. Eftersom skillnaden i pris mellan en och fem flaggor var försvinnande, beslöt

Andre kurator 1995
Agneta Björnsjö.

om "storpack". Idéer om var vi ska sätta de andra fyra flaggorna mottages tacksamt.

Två nya kassaapparater har också köpts in, eftersom de gamla helt enkelt fick nog och la av. En stor investering (drygt 50 000 kr) gjordes även i nya garderobshängen och diskar vid stora entrén. Resultatet blev mycket lyckat. Efter sommaren målades puben om av entusiastiska medlemmar. Skillnaden i färg är inte så stor, men tonen är varmare och puben fräschare. Även flygeln fräschades upp till det imponerande beloppet av 10 000 kr. En och annan grogg plockades bort ur innanmätet. Att skåla med Carl Carlsson Gyllenhielm på gasquerna kan nu utökas med en skål till Per Persson. Under sommaren flög nämligen någonting in i tavlan, men efter professionell reovering är spårerna knappt märkbara.

Under året har diskussionens vågor stundtals gått höga om nationens ekonomiska prioriteringar. En sådan debatt är alltid nyttig och leder förhoppningsvis till något bättre. Diskussionen i år har bl. a. rört biblioteket och dess budget. På senare år har anslagen varit mycket låga, men efter en aktiv lobbyning från bibliotekarie Sara Järlgren med nämnd kan kulturen nu gå mot en ny gryning.

Det finns så många jag skulle vilja tacka för att de gjort mitt kuratorsår på den bästa av nationer till den fantastiska upplevelse som det varit. Tack för er entusiasm, era påhitt, bus, hårt jobb, spex, åsikter, skäll, skratt mm. Det har varit kul nästan jämt!

Nationsföreningar

IF Triakalien

Ordförande: Andreas Lündin

HB:s Vänner

Sekreterare: Björn Kullinger

Wasaloppsorden

Ordförande: Lennart Åqvist

Vännerna från Nyköping

Sekreterare: Olle Nordberg

Söderälje förening, Telge Tokar

Ordförande: Sten Åkerlund

Vännerna från V Sörmland

Sekreterare: Ulf Johansson

Vi från Stan

Ordförande: Åsa Löfgren

Strängnäs-föreningen

Sekreterare: Peter Axelsson

Kamraterna från Örebro

Ordförande: Jacob Stening

Torshälla Eskilstuna

Sekreterare: Björn Griander

Kumuförening

Ordförande: Simon Lindblom

Nynäs hamns lokalförening

Sekreterare: Alexandra Andersson

HB:s Musikansförare

Ordförande: Annika Söderman

HB:s Ansörare

Ordförande: Gösta Dreifeldt

SNQFC

Sekreterare: Jonas Landström

SISN

Ordförande: Anders Björkwall

Ordförande: Lasse Hellberg

Mattias Axelsson

Ordförande: Mattias Berglund

Sekreterare: Mats Borg

Erik Ingelsson

Edvard Svedberg

Karin Eckeröd

Thomas Pettersson

Nationens ämbetsmän och nämnder under läsåret 1995-1996

Inspektor:	Prof. Leif Lewin	
Proinspektor:	Doc. Lennart Åqvist	
Förste Kurator:	Fil.stud. Karin Eckeröd	
Andre Kurator:	Fil.stud. Agneta Björnsjö	Ht-95
	Fil.stud. Johannes Hylander	Vt-96
Tredje Kurator:	Fil.stud. Johanna Freed	
Skattmästare:	Jur.kand. Gunnar Ekman	
Bibliotekarie:	Fil.stud. Sara Järlgren	
Klubbmästare:	Fil.stud. Theresa Ekblom	Ht-95
	Fil.stud. Jan Silvergren	HT-95
	Jur.stud. Emil Nordh	VT-96
	Fil.stud. Sofia Olofsdotter	VT-96
Utskänkningsföreståndare:	Restauratör Hermann Fricke	
Musikanförare:	Med.stud. Erik Ingelsson	
Sånganförare:	Fil.stud. Johannes Hylander	HT-95
	Fil.stud. Johanna Bernsel	VT-96
Krönikör:	Fil.stud. Johanna Bernsel	HT-95
	Fil.stud. Annika Söderman	VT-96
Nationsfotograf:	Fil.stud. Sofia Olofsdotter	HT-95
	Fil.stud. Karin Möller	VT-96
Kärmarstkalk:	Fil.stud. Lotta Lindgren	HT-95
	Fil. stud. Daniel Johansson	VT-96
1:e Fanbärare:	Fil. stud. Daniel Johansson	HT-95
	Jur.stud. Gustaf Lind	VT-96
2:e Fanbärare:	Jur.stud. Gustaf Lind	HT-95
	Fil.stud. Mads Lundgaard	VT-96
HB:s anförare:	Fil.stud. Edvard Svedberg	
Redaktör:	Fil.stud. Martin Hammarström	HT-95
	Fil.stud. Adam Fischer	
	Fil.stud. Erik Ingelsson	VT-96
Internationell Sekreterare:	Fil.stud. Dan Eliasson	
	Fil.stud. Peter Bengtsson	HT-95
	Fil.stud. Fredrik Bengtsson	VT-96
Nämndsekreterare:	Teol.stud. Marcus Willén	HT-95
	Fil.stud. Lars Gamfeldt	VT-96
Stipendiesekreterare:	Med.stud. Erik Norrman	
Recentiorsförmän:	Fil.stud. Rolf Svenlén	HT-95
	Fil.stud. Åsa Löfgren	
	Fil.stud. Mattias Johansson	VT-96

Programsekreterare:	Fil.stud. Birgitta Isaksson Fil.stud. Charlotta Leijonhufvud	HT-95 VT-96
Teaterdirektör:	Fil.stud. Walter Thyselius	
Spexdirektör:	Fil.stud. Mårten Sandmark Med.stud. Anders Wallensten	HT-95 VT-96
PR-förman:	Fil.stud. Theresa Ekblom	VT-96
Tisdagsvärdar:	Teol.stud. Lisa Lundin Fil.stud. Joakim Kreutz Fil.stud. Sophia Hemstad Fil.stud. Malin Persson	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Torsdagsvärdar:	Fil.stud. Åsa Kling Fil.stud. Jenny Haraldsson Fil.stud. Katarina Ahlesten Jur.stud. Erik Lardenäs	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Restaurangvärdar:	Fil.stud. Åsa Nilsson Jur.stud. Claes Andersson Fil.stud. Mårten Sandmark Fil.stud. Joakim Kreutz	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Helgkaffevärdar:	Fil.stud. Lina Leufvén Fil.stud. Sigrid Hedin Fil.stud. Sofia Ottosson Fil.stud. Hemming Lindell Fil.stud. Michell Julin Fil.stud. Thomas Andersson Fil.stud. Susanne Grenmark Fil.stud. Katarina Zeidler	HT-95 HT-95 HT-95 HT-95 VT-96 VT-96 VT-96 VT-96
Söndagmiddagsvärdar:	Fil.stud. Anne Örtengren Fil.stud. Andreas Hartzell Fil.stud. Jenny Haraldsson Fil.stud. Jonas Landström	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Fredagmiddagsvärdar:	Fil.stud. Kristin Lindgre Fil.stud. Tobias Adolfson Fil.stud. Lina Leufvén Fil.stud. Sofia Ottosson	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Idrottsförman:	Fil.stud. Birgitta Schulze Fil.stud. Lovisa Larsson	HT-95 VT-96
Närradioförmän:	Fil.stud. Lisa Möller Fil.stud. Annika Söderman Fil.stud. Eva Broberg Fil.stud. Peter Axelsson	HT-95 HT-95 VT-96 VT-96
Filmförman:	Fil.stud. Eva Broberg Fil.stud. Agnes Fischer	HT-95 VT-96
Arkivarie:	Jur.kand. Ulf Nilsson Fil.stud. Nicklas Amelin	
Nationskaplan:	Teol.lic. Stanley Rydell Teol.kand. Jakob Bäcklund	HT-95 VT-96

Kören:	Fil.stud. Malin Strandler (kördir.) Fil.stud. Lasse Swahn (dirigent.) Fil.stud. Christer Henriksén (dirigent)	HT-95 VT-96
Insamlingsgeneral:	Mikael Cederqvist	
SNart-97:	Jur.stud. Andreas Henriksson Fil.stud. Carl Löfvenborg Fil.stud. Per T. Fredriksson Fil.stud. Lasse Hellberg Fil.stud. Anneli Berglund Fil.stud. Jenny Gamfeldt Fil.stud. Patrick Lindevall Fil.stud. Jonas Kihlgren	HT-95 HT-95 HT-95 VT-96 VT-96 VT-96
Nationsnämnden:	Förste Kurator Andre Kurator Tredje Kurator Nämndsekreteraren Jur.stud. Oscar Tiberg Fil.stud. Jens Johnsson Fil.stud. Joakim Vaverka Fil.stud. Sara Järlgren Jur.kand. Emil Nordh Fil.kand. Katarina Wigle Fil.kand. Tobias Ekblom Fil.stud. Johannes Hylander Fil.stud. Adam Fischer Fil.stud. Sofia Olofsdotter Fil.stud. Maria Olofsson	HT-95 VT-96
NN-suppleanter:		
Programvärdar:	Fil.stud. Hugo Barklund Fil.stud. Per T. Fredriksson Jur.stud. Sarah Modigh	HT-95
Nationsfullmäktige:	Inspektor Proinspektor Skattmästaren Andre Kurator Tredje Kurator Programvärdar Programsekreterare Klubbverket	
Stipendienämnden:	Förste Kurator Stipendiesekreteraren Med.stud. Dan Sandberg	

	Fil.stud. Åsa Löfgren	
	Fil.stud. Daniel Johansson	
	Fil.stud. Karin Mårtensson-Stjern Dahl	
	Jur.stud. Jonas Landström	
	Fil.stud. Gunnar Malm	
	Fil.stud. Elisabeth Andersson	
	Fil.stud. Martin Hammarström	HT-95
	Fil.stud. Klaus Zeuge	VT-96
Biblioteks nämnden:	Andre Kurator	
	Bibliotekarien	
	Arkivarierna	
	Fil.stud. Björn Kullinger	
	Fil.stud. Sofia Olofsdotter	
	Fil.stud. Rickard Karlsson	
	Jur.stud. Emil Nordh	
	Fil.stud. Urban Asplund	
	Fil.stud. Per Sandström	
	Fil.stud. Andreas Lündin	HT-95
	Jur.stud. Pontus Back	VT-96
Bibl. nämnd. Fylln. val.	Jur.stud. Olof Wetterqvist	
Stadgeutskottet:	Fil.stud. Jens Johnsson	
	Fil.stud. Anneli Berglund	HT-95
	Jur.stud. Malin Wallin	HT-95
	Fil.stud. Agneta Björnsjö	VT-96
	Jur.stud. Oscar Tiberg	VT-96
Valutskottet:	Förste Kurator	
	Jur.stud. Monica Larsson	
	Fil.stud. Jenny Gamfeldt	
	Fil.stud. Karin Möller	
	Fil.stud. Eva Broberg	
	Teol.stud. Lisa Lundin	
	Fil.stud. Magnus Olausson	
	Fil.stud. Tobia Adolfsson	HT-95
	Fil.stud. Sara Järlgren	HT-95
	Med.stud. Anders Wallensten	HT-95
	Teol.stud. Örjan Melin	HT-95
	Jur.stud. Emil Nordh	HT-95
	Jur.stud. Oscar Tiberg	HT-95
	Fil.stud. Joakim Kreutz	VT-96
	Fil.stud. Therese Rydström	VT-96
	Fil.stud. Susanne Grenmark	VT-96
	Fil.stud. Adam Fischer	VT-96
	Jur.stud. Jonas Landström	VT-96
	Jur.stud. Maria Dahlberg	VT-96

Förvaltningsdirektion: Skattmästaren
Förste Kurator
Andre Kurator
Tredje Kurator
Dir. Bo Eklöf
Redovisningschef Bo Lindquist
Dir. Göran Ågerup
Jur.kand. Stefan Ränk
Univ.råd. Gunnar Wijkman
Borgarrådssekr. Håkan Tenelius

Stift. Södermanlands-
Nerikes Nations
studentbostäders
Styrelse: Skattmästaren
Förste Kurator
Andre Kurator
Tredje Kurator
Dir. Bo Eklöf
Redovisningschef Bo Lindquist
Dir Göran Ågerup
Jur.kand. Stefan Ränk
Univ.dir. Gunnar Wijkman
Borgarrådssekr. Håkan Tenelius